

Pressupost, prioritats i coordinació del Pla.

El Pla es desenvoluparà mitjançant plans anuals, que inclouran totes les actuacions que afectin l'espècie, amb les prioritats definides pel Director General de Caça, Protecció d'Espècies i Educació Ambiental, i els pressuposts que hi assignin les distintes dependències i organitzacions implicades. Aquests plans seran formulats en el darrer trimestre de l'any anterior a l'exercici. En el primer trimestre de l'any següent, se'n redactarà una memòria, que serà revisada pel comitè assessor, el qual proposarà al Director General, en el seu cas, les millores que convengui introduir en futures accions.»

— o —

CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CULTURA

Num. 12638

Decret 61/2004, de dia 2 de juliol, pel qual es crea el CP S'Olivera, de Santa Eulària des Riu.

La creació de centres públics correspon al govern autònom, d'acord amb l'article 17 de la Llei orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del dret a l'educació, que desplega l'article 2 del Decret 119/2002, de 27 de setembre, pel qual s'aprova el Reglament orgànic de les escoles d'educació infantil, dels col·legis d'educació primària i dels col·legis d'educació infantil i primària.

El progressiu augment d'alumnat per escolaritzar i l'alt índex de matrícula que els darrers anys s'està donant a la zona evidencia la necessitat de comptar amb un nou centre educatiu.

Per tot això, a proposta del conseller d'Educació i Cultura, i havent-ho considerat el Consell de Govern en la sessió de dia 2 de juliol de 2004

DECRET

Article 1

Es crea el centre d'educació infantil i primària següent:

Codi del centre: 07013048
Denominació: CP S'Olivera
Domicili: Finca S'Olivera, s/n
Localitat: Puig d'en Valls
Municipi: Santa Eulària des Riu

Disposició final primera

Es faculta el conseller d'Educació i Cultura perquè adopti les mesures necessàries per a l'execució d'aquest Decret.

Disposició final segona

Aquest Decret entrarà en vigor l'endemà d'haver-se publicat al BOIB.

Palma 2 de juliol de 2004

EL PRESIDENT
Jaume Matas Palou

El conseller d'Educació i Cultura
Francesc Fiol i Amengual

— o —

Num. 12639

Decret 62/2004, de dia 2 de juliol, pel qual es crea el CP de Son Caliu, Calvià.

La creació de centres públics correspon al govern autònom, d'acord amb l'article 17 de la Llei orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del dret a l'educació, que desplega l'article 2 del Decret 119/2002, de 27 de setembre, pel qual s'aprova el Reglament orgànic de les escoles d'educació infantil, dels col·legis d'educació primària i dels col·legis d'educació infantil i primària.

El progressiu augment d'alumnat per escolaritzar i l'alt índex de matrícula que els darrers anys s'està donant a la zona evidencia la necessitat de comptar amb un nou centre educatiu.

Per tot això, a proposta del conseller d'Educació i Cultura, i havent-ho considerat el Consell de Govern en la sessió de dia 2 de juliol de 2004

DECRET

Article 1

Es crea el centre d'educació infantil i primària següent:

Codi del centre: 07012998
Denominació: CP de Son Caliu
Domicili: C/ de Saragossa, s/n
Localitat: Palmanova
Municipi: Calvià

Disposició final primera

Es faculta el conseller d'Educació i Cultura perquè adopti les mesures necessàries per a l'execució d'aquest Decret.

Disposició final segona

Aquest Decret entrarà en vigor l'endemà d'haver-se publicat al BOIB.

Palma 2 de juliol de 2004

EL PRESIDENT
Jaume Matas Palou

El conseller d'Educació i Cultura
Francesc Fiol i Amengual

— o —

Num. 12640

Decret 63/2004, de 2 de juliol, pel qual s'estableix el currículum del cicle formatiu de grau mitjà corresponent al títol de tècnic en Conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural.

La Llei orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu (LOGSE) estableix la necessitat de garantir que tots els ensenyaments que permeten obtenir títols acadèmics i professionals amb validesa general donin una formació comuna a tot l'alumnat i, al mateix temps, possibilitin que les comunitats autònomes amb competències puguin adequar els estudis a les característiques socioeconòmiques del territori.

Pel que fa a la formació professional, aquesta previsió fa que es reservi al Govern de l'Estat la regulació de cada títol professional i que, en compliment del que es disposa a l'article 8 de la Llei orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de qualitat de l'educació (LOCE), correspongui a les administracions educatives competents establir el currículum del cicle formatiu corresponent, del qual formaran part, en tot cas, els ensenyaments comuns regulats en el Reial decret de títol.

La Llei Orgànica 5/2002, de 19 de juny, de les qualificacions i de la formació professional, a l'article 10.2, especifica que les administracions educatives, a l'àmbit de les seves competències, podran ampliar els continguts dels corresponents títols de formació professional.

El Decret 33/2001, de 23 de febrer, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments de formació professional específica a les Illes Balears, determina que correspon al Govern de les Illes Balears establir el currículum de la formació professional i donar les directrius sobre l'estructura i l'organització curricular que han de tenir els cicles formatius de formació professional específica en l'àmbit de les Illes Balears.

El Reial decret 2049/1995, de 22 de desembre, ha establert el títol de tècnic en Conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural i els corresponents ensenyaments mínims, en consonància amb el Reial decret 676/1993, de 7 de maig, pel qual s'estableixen les directrius generals sobre els títols de formació professional i els corresponents ensenyaments mínims.

El Reial decret 777/1998, de 30 d'abril, pel qual es desenvolupen determinats aspectes de l'ordenació de la formació professional a l'àmbit del sistema educatiu, modifica els requeriments d'espais formatius a determinats cicles formatius.

En el Reial decret 1537/2003, de 5 de desembre, pel qual s'estableixen els requisits mínims dels centres que imparteixen ensenyances escolars de règim general, a l'article 26, fa referència als espais i instal·lacions dels centres que imparteixen formació professional, i remet al Reial decret 777/1998, de 30 d'abril en quant a espais formatius.

El Reial decret 362/2004, de 5 de març, pel qual s'estableix l'ordenació general de la formació professional específica, deroga el Reial Decret 676/1993 i determinats articles del Reial decret 777/1998. Segons la disposició final primera, el Govern de l'Estat determinarà les equivalències entre els títols de formació professional vigents i els qui s'estableixin segons aquest Reial decret.

El Decret de currículum, a més de recollir els aspectes bàsics del currículum del cicle formatiu, que es regulen al Reial decret de títol, com són la denominació, el nivell i la durada del cicle formatiu corresponent, el perfil professional associat a la competència professional característica del títol i els objectius generals del cicle, defineix els objectius, expressats en termes de capacitats, els continguts i els criteris d'avaluació de cadascun dels mòduls professionals

que en formen part, juntament amb altres aspectes de l'ordenació curricular del cicle i també presenta les adaptacions pertinents perquè el nostre currículum doni resposta a les necessitats de qualificació detectades en els diferents àmbits professionals i a les característiques socials, econòmiques i culturals de les Illes Balears.

Les adaptacions esmentades s'han dut a terme després d'haver consultat els sectors productius implicats. Aquestes adaptacions es concreten en la inclusió de nous elements de competència professional dins el perfil professional, en l'ampliació de l'àmbit funcional i tecnològic del camp professional que hi ha a les Illes Balears per als nostres titulats, en la determinació de les capacitats clau que s'han de treballar i que són transferibles a noves situacions de feina, i en la possibilitat de fer agrupaments de realitzacions professionals per estructurar determinats mòduls.

L'autonomia pedagògica i organitzativa dels centres i el treball en equip del professorat possibiliten que, als centres autoritzats per impartir el cicle formatiu de grau mitjà de Conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural, el currículum es desenvolupi mitjançant l'elaboració del projecte curricular del cicle i de les programacions didàctiques de cada un dels mòduls professionals que el componen, en els termes establerts al Decret 33/2001, de 23 de febrer, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments de formació professional específica a les Illes Balears.

A més, per afavorir l'adequació del currículum a les necessitats específiques de l'entorn socioeconòmic dels centres docents, aquest Decret estableix unes hores lectives a lliure disposició del centre. Aquestes hores lectives de lliure disposició són proporcionals a la durada del cicle formatiu. L'equip educatiu del cicle ha de reflectir aquestes hores al projecte curricular del cicle, bé ampliant-ne els continguts i la durada de determinats mòduls, bé programant-ne mòduls nous, mòduls que l'òrgan competent en matèria de formació professional ha d'autoritzar.

El català, com a llengua pròpia de les Illes Balears, és oficial a tots els nivells educatius i ha de ser usat normalment com a llengua vehicular i de comunicació en l'ensenyament, de conformitat amb el que s'estableix a la Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística a les Illes Balears i amb el Decret 92/1997, de 4 de juliol, que regula l'ús i l'ensenyament de i en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, als centres docents no universitaris de les Illes Balears. De conformitat amb l'esmentada normativa i amb el que disposa l'article 8 del Decret 33/2001, els equips educatius han d'afavorir la presència de la llengua catalana en la docència del cicle, en coherència amb les àrees que els alumnes hauran cursat en aquesta llengua al llarg de l'etapa anterior i tenint en compte els aspectes que puguin incidir millor en la inserció social i laboral dels titulats. Els centres, mitjançant el projecte lingüístic, descriuran i duran a terme les mesures necessàries per fer efectiva la normativa vigent en matèria lingüística.

En virtut d'això, a proposta del conseller competent en matèria d'educació, amb l'informe del Consell de Formació Professional de les Illes Balears, un cop consultats el Consell Escolar de les Illes Balears i el Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, d'acord amb el Consell Consultiu, i havent-ho considerat prèviament el Consell de Govern en la sessió de dia de juliol de 2004,

DECRET

Article 1

Aquest Decret estableix el currículum del cicle formatiu de grau mitjà corresponent al títol de tècnic en Conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural, títol regulat pel Reial decret 2049/1995, de 22 de desembre, pel qual s'estableix el títol de tècnic en conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural i els corresponents ensenyaments mínims.

Article 2

Aquest Decret és d'aplicació dins l'àmbit territorial de les Illes Balears, i té en compte les característiques geogràfiques, socioproductives, laborals i educatives de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Article 3

Els continguts del currículum s'estableixen a l'annex del present Decret.

Disposició addicional primera

La conselleria competent en matèria d'educació pot dictar la normativa per a l'aplicació del currículum a què es refereix aquest Decret, per a què es pugui impartir el cicle tant en la modalitat d'educació presencial com en la d'educació a distància.

Disposició addicional segona

La conselleria competent en matèria d'educació pot adequar l'aplicació del currículum a què es refereix aquest Decret a les característiques dels alumnes amb necessitats educatives especials, i també el pot adaptar a les característiques singulars de col·lectius d'alumnat segons la disposició addicional segona del

Reial decret 362/2004, de 5 de març, pel qual s'estableix l'ordenació general de la formació professional específica.

Disposició final

Aquest Decret entra en vigor l'endemà d'haver-se publicat en el Butlletí Oficial de les Illes Balears.

Palma, 2 de juliol de 2004

EL PRESIDENT
Jaume Matas Palou

El conseller d'Educació i Cultura
Francesc Jesús Fiol Amengual

ANNEX

1. Identificació del títol
  - 1.1 Denominació: Tècnic en conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural
  - 1.2 Nivell: Formació professional de grau mitjà.
  - 1.3 Durada del cicle formatiu: 1.400 hores.
    - 1.3.1. Formació al centre educatiu: 960 hores (mòduls professionals de l'1 al 8 i el mòdul professional 10, a més de 96 hores de lliure disposició).
    - 1.3.2. Formació en centres de treball: 440 hores (mòdul professional 9).
2. Perfil professional
  - 2.1. Competència general

És competència general d'aquest tècnic conduir clients en condicions de seguretat per senders o zones de muntanya (on no es precisin tècniques d'escalada i alpinisme) a peu, en bicicleta o a cavall, aconseguint la satisfacció dels usuaris i un nivell de qualitat en els límits de cost prevists.
  - 2.2. Competències professionals

Les competències i les realitzacions més rellevants que ha de manifestar el professional són:

Unitat de competència 1. Conduir clients per senders i rutes de baixa i mitjana muntanya.

Realitzacions:

    - a) Establir l'itinerari de l'activitat tenint en compte les característiques dels usuaris i les condicions del medi.
    - b) Establir les mesures preventives i els recursos necessaris per garantir el desenvolupament de l'activitat en condicions de seguretat.
    - c) Reconèixer signes meteorològics, signes del medi i senyals de les persones, que indiquin situació de perill i actuar conseqüentment.
    - d) Progressar amb eficàcia i amb seguretat per senders i itineraris de baixa i mitjana muntanya.
    - e) Informar sobre les tècniques de progressió i les característiques del material, de l'itinerari i de la zona, sensibilitzant el client envers els aspectes de conservació de l'entorn.
    - f) Guiar, organitzar i animar al grup adaptant-se a les característiques dels seus integrants.
    - g) Organitzar activitats complementàries de caràcter lúdic per realitzar durant les hores de descans.
    - h) Seleccionar una ubicació segura i organitzar una zona de pernотació, respectant la normativa vigent i respectant el medi.
    - i) Aplicar els mètodes d'assegurament i realitzar el salvament de persones, en cas d'accident, quan les condicions ho permetin.
    - j) Aplicar els primers auxilis a malalts i a accidentats i coordinar el trasllat, en cas necessari.
    - k) Organitzar les mesures de supervivència que, en situacions difícils o extremes, assegurin les necessitats d'alimentació, d'hidratació i de refugi.

Unitat de competència 2. Conduir clients en bicicleta per itineraris en el medi natural.

Realitzacions:

    - a) Establir l'itinerari de l'activitat tenint en compte les característiques dels usuaris i les condicions del medi.
    - b) Preparar el material, condicionar la bicicleta i realitzar el seu manteniment preventiu amb destresa i eficàcia.
    - c) Conduir la bicicleta per terrenys de diferents característiques amb eficàcia i seguretat.
    - d) Informar sobre les tècniques de conducció i les característiques de la bicicleta, de l'itinerari i de la zona, sensibilitzant el client envers els aspectes de conservació de l'entorn.
    - e) Guiar, organitzar i animar el grup adaptant-se a les característiques dels seus integrants.
    - f) Aplicar els primers auxilis a malalts i a accidentats i coordinar el trasllat, en cas necessari.
    - g) Organitzar les mesures de supervivència que, en situacions difícils o extremes, assegurin les necessitats d'alimentació, d'hidratació i de refugi.

h) Organitzar activitats complementàries de caràcter lúdic per realitzar durant les hores de descans.

i) Seleccionar una ubicació segura i organitzar una zona de pernociació, respectant la normativa vigent i respectant el medi.

Unitat de competència 3. Conduir clients a cavall per itineraris en el medi natural.

Realitzacions:

a) Establir l'itinerari de l'activitat tenint en compte les característiques dels usuaris i les condicions del medi.

b) Preparar el material, condicionar els cavalls i encarregar-se del seu manteniment.

c) Cavalcar amb equilibri i amb desimboltura als diferents aires en muntada d'exterior per terrenys de diferents característiques.

d) Informar sobre les tècniques d'equitació i les característiques del cavall, de l'itinerari i de la zona, sensibilitzant el client envers els aspectes de conservació de l'entorn.

e) Guiar, organitzar i animar al grup adaptant-se a les característiques dels seus integrants.

f) Organitzar activitats complementàries de caràcter lúdic per realitzar durant les hores de descans.

g) Aplicar els primers auxilis a malalts i a accidentats i coordinar el trasllat, en cas necessari.

h) Organitzar les mesures de supervivència que, en situacions difícils o extremes, assegurin les necessitats d'alimentació, d'hidratació i de refugi.

i) Seleccionar una ubicació segura i organitzar una zona de pernociació sense infringir la normativa vigent i respectant el medi.

Unitat de competència 4. Realitzar l'administració, la gestió i la comercialització en una petita empresa.

Realitzacions:

a) Avaluar la possibilitat d'implantació d'una petita empresa o taller en funció de la seva activitat, del volum de negoci i dels objectius.

b) Determinar les formes de contractació més idònies en funció de la mida, de l'activitat i dels objectius d'una petita empresa.

c) Elaborar, gestionar i organitzar la documentació necessària per a la constitució d'una petita empresa i la generada pel desenvolupament de la seva activitat econòmica.

d) Promoure la venda de productes o serveis mitjançant els mitjans o les relacions adequades, en funció de l'activitat comercial requerida.

e) Negociar amb proveïdors i clients, cercant les condicions més avantatjoses en les operacions comercials.

f) Crear, desenvolupar i mantenir bones relacions amb clients reals o potencials.

g) Identificar, en temps i forma adequats, les accions derivades de les obligacions legals d'una empresa.

2.2.1 Elements de competència professional característics del currículum de les Illes Balears

Criteris de realització:

Dur a terme les realitzacions previstes a les unitats de competència 1, 2, 3 i 4, comunicant-se, en un nivell bàsic, en la llengua estrangera: anglès.

2.3. Camp professional

2.3.1. Àmbit professional i de treball

Aquest tècnic exercirà la seva activitat en el camp del turisme, de l'oci i del lleure, prestant serveis d'acompanyament a clients particulars o grups organitzats que desitgin realitzar activitats ludicoesportives que es desenvolupin en el medi natural: en el medi terrestre en general, a la baixa i mitjana muntanya, etc.

Els distints tipus d'empreses on poden desenvolupar la seva feina són:

- Empreses d'activitats d'aventures.
- Empreses turístiques: hotels, hotels rurals, agroturismes, càmpings, albergs o cases de colònies, refugis.
- Agències de viatges.
- Empreses de gestió de parcs naturals o de zones protegides.
- Clubs esportius.
- Escoles.
- Estacions d'esquí amb oferta complementària d'activitats fora de temporada.
- Entitats públiques que ofereixin programes d'activitats en el medi natural.

Aquest tècnic pot exercir com autònom oferint els seus serveis a aquests tipus d'empreses o treballar-hi com a contractat.

Per exercir la seva activitat en aquest camp, aquest tècnic posseirà estabilitat emocional i temperamental i una aptitud física que li permeti sortir-se'n amb seguretat i eficàcia.

2.3.2. Àmbit funcional i tecnològic

Aquesta figura s'ubica en els processos de conducció i animació de grups/clients i en les funcions/subfuncions d'organització i de realització d'ac-

tivitats de senderisme, d'excursionisme, d'itineraris en bicicleta i de rutes eqüestres.

Les tècniques i els coneixements tecnològics inclouen els següents camps:

- Comunicació i dinàmica de grups.
- Característiques fisiològiques de l'esforç en muntanya.
- Coneixements del medi natural.
- Tècniques de progressió en muntanya.
- Tècniques d'orientació i de meteorologia.
- Tècniques de seguretat.
- Seguretat, rescat i primers auxilis en muntanya.
- Tècniques de ciclisme.
- Tècniques d'equitació bàsica i cura de cavalleries.

Occupacions, llocs de treball tipus, més rellevants:

Com a exemple i amb la finalitat d'orientació professional, s'enumeren a continuació un conjunt d'ocupacions o llocs de treball que podrien ser exercits adquirint la competència professional definida en el perfil del títol.

- Acompanyant de muntanya.
- Monitor d'activitats de temps lliure.
- Guia de turisme eqüestre.
- Guia d'itineraris en bicicleta.
- Coordinador d'activitats de conducció/guitatge en empreses turístiques o entitats públiques o privades d'activitats en la natura.
- Promotor d'activitats de conducció/guitatge en clubs o associacions.

Els elements que s'enuncien sota l'epígraf '2.3 Camp professional' no constitueixen cap regulació de l'exercici de professió titulada i, en tot cas, s'entendran en el context d'aquest decret amb relació a l'àmbit de l'exercici professional vinculat a la legislació vigent amb les professions titulades.

3. Currículum

3.1. Objectius generals del cicle formatiu

- Implementar activitats de conducció de grups, establint la informació necessària sobre la ruta i l'itinerari, els mitjans de transport, l'allotjament o la zona de pernociació, les visites i les activitats complementàries, i ajustant el servei prestat en funció de les possibles contingències i imprevists que es presentin, amb la finalitat de preparar totes les actuacions que donin resposta a les necessitats dels clients.

- Analitzar i executar les operacions necessàries per a la conducció de clients a peu per senders o per zones de muntanya on no es precisi la utilització de material o de tècniques d'escalada i d'alpinisme, garantint la seguretat dels clients i la pròpia, i motivant-los a la pràctica d'activitats físicoesportives i a la conservació del medi ambient.

- Analitzar i executar les operacions necessàries per a la conducció de clients en bicicleta per diferents tipus de terrenys, garantint la seguretat dels clients i la pròpia, fent les reparacions d'urgència necessàries i motivant els participants a la pràctica d'activitats físicoesportives i a la conservació del medi ambient.

- Analitzar i executar les operacions necessàries per a la conducció de clients a cavall per diferents tipus de terrenys, garantint la seguretat dels clients, la dels cavalls i la pròpia, així com la cura i la manutenció dels cavalls, i motivant els participants a la pràctica d'activitats físicoesportives, a la cura dels animals i a la conservació del medi ambient.

- Avaluar les característiques i els comportaments dels grups humans i aplicar tècniques de dinàmica de grups.

- Verificar la qualitat de l'activitat realitzada, mitjançant la confrontació dels resultats obtinguts amb els resultats prevists, valorant les causes o els motius de les possibles desviacions respecte al servei programat, i introduint les correccions oportunes amb la finalitat que s'aconsegueixin els objectius marcats.

- Aplicar en tot moment les normes de seguretat i d'higiene, identificar i prevenir els riscos d'accidents i dominar les tècniques d'evacuació, de rescat aquàtic i d'administració de primers auxilis.

- Comprendre el marc legal, econòmic i organitzatiu que regula i condiciona les activitats professionals de conducció, identificant els drets i les obligacions que es deriven de les relacions laborals, i adquirint la capacitat de seguir els procediments establerts i d'actuar amb eficàcia davant les contingències que puguin presentar-se.

- Establir una eficaç comunicació verbal, escrita i gestual per transmetre i rebre una correcta informació i resoldre situacions conflictives, tant en l'àmbit de les relacions en l'entorn de treball com en les relacions amb els clients.

- Establir una comunicació en anglès bàsic, verbal i escrita per transmetre informació i resoldre situacions conflictives en les relacions amb els clients.

- Utilitzar i cercar fonts d'informació i de formació relacionades amb l'exercici de la professió que possibilitin el coneixement i la inserció en el sector de les activitats físiques i/o esportives, i l'evolució i l'adaptació de les capacitats professionals pròpies als canvis tecnològics i organitzatius que es produiran al llarg de tota la vida activa.

- Identificar els elements del patrimoni sociocultural de les Illes Balears, per poder transmetre tradicions artístiques, culturals i culinàries.

3.2. Capacitats clau

Són les capacitats, majorment de tipus individual, més associades a conductes observables en l'individu i són, en conseqüència, transversals en el sentit que afecten molts llocs de treball i transferibles a noves situacions.

Aquestes capacitats constitueixen el referent per a les actituds de cada un dels mòduls professionals del cicle formatiu.

a) Capacitat de resolució de problemes

Consisteix en detectar les mancances, les anomalies o les errades que es puguin presentar i tenir la disposició i l'habilitat necessàries per enfrontar-s'hi i donar-los resposta, d'acord amb la normativa vigent i/o les directrius rebudes.

Aquesta capacitat es manifesta en:

- La modificació de l'itinerari o de les activitats previstes en comprovar que les condicions (meteorològiques, del medi ambient, del nivell dels usuaris) no són les previstes.

- La reparació sobre la marxa del material que s'utilitza durant l'activitat.
- La presa de decisions quan es detectin signes d'inadaptació al medi, de fatiga o d'altres alteracions de les persones i, en el cas d'haver-hi lesionats o accidentats, determinació de la necessitat de traslladar-los o d'aplicar els primers auxilis.

b) Capacitat d'organització del treball

Consisteix en la disposició i habilitat per crear les condicions adequades d'utilització dels recursos humans i/o materials existents, per tal de dur a terme les tasques encomanades amb el màxim d'eficàcia i d'eficiència.

Aquesta capacitat es manifesta en:

- La planificació d'itineraris i d'activitats considerant les característiques dels clients, del medi i dels recursos que cal utilitzar.
- La direcció del grup de clients durant la realització d'un itinerari o el desenvolupament de les activitats.
- La verificació sistemàtica de les prediccions meteorològiques i del bon funcionament del material.

c) Capacitat de responsabilitat en el treball

És la disposició per implicar-se en la feina, considerant-la l'expressió de la competència personal i professional, i vetllant pel bon funcionament dels recursos humans i/o dels materials relacionats amb el treball.

Aquesta capacitat es manifesta en:

- El seguiment de les normes de seguretat durant les actuacions en el medi natural.
- El compliment de les instruccions rebudes.
- La constància en verificar l'adequació de les activitats programades a les característiques d'edat i d'aptitud física.
- El foment del respecte al medi natural on es desenvolupa l'activitat.
- El foment del bon tracte als cavalls.
- El foment del bon ús del material que s'utilitza.

d) Capacitat de treball en equip

És la disposició i l'habilitat per col·laborar de manera coordinada en la tasca realitzada conjuntament per un equip de persones, per tal d'assolir un objectiu proposat.

Aquesta capacitat es manifesta en:

- La coordinació de les tasques de planificació de l'activitat i del manteniment del material amb els altres companys de feina.
- La responsabilitat en l'acció d'integrar tots els participants en la dinàmica del grup.
- L'execució sistemàtica de presa de decisions.

g) Capacitat d'autonomia

És la capacitat per realitzar una tasca de forma independent, és a dir, executar-la de principi a fi sense necessitat de rebre cap ajut o suport, tot i que aquesta capacitat de treballar de forma autònoma no implica que el professional, en algunes tasques concretes, no hagi de ser assessorat.

Aquesta capacitat es manifesta en:

- L'assessorament a clients en la utilització del material i en l'execució de les tècniques pròpies de l'activitat.
- La realització dels itineraris programats complint amb les condicions adequades d'informació, de dinamització i de seguretat.
- La resolució de les contingències que es presentin en el seu àmbit d'actuació amb relació a les persones, al medi, a les instal·lacions i al material.
- La seguretat per aplicar les tècniques de primers auxilis en les situacions en què es requereix una actuació immediata.

f) Capacitat de relació interpersonal.

És la disposició i l'habilitat per comunicar-se amb els altres, amb un tracte adient, amb atenció i empatia.

Aquesta capacitat es manifesta en:

- Comunicar-se amb els clients de manera que rebin un servei de qualitat i un tracte amable.
- Poder establir una comunicació amb els clients en anglès.
- Comunicar-se amb els superiors i amb els altres companys que partici-

pen en la planificació i en la realització de les activitats.

g) Capacitat d'iniciativa

Es la disposició i l'habilitat per prendre decisions sobre propostes i accions. Donat el cas que vagin en la línia de millorar el procés, el producte o el servei, per canvi o modificació, s'està definint la capacitat d'innovació.

Aquesta capacitat es manifesta en:

- La proposta de nous espais de pràctica i de nous serveis.
- La proposta d'accions per a la millora de la imatge del servei i de la seguretat de l'activitat.
- La participació en activitats de formació relacionades amb les tècniques pròpies de la l'activitat.

3.3 Mòduls professionals

3.3.1 Mòduls associats a una unitat de competència

Mòdul professional 1

Denominació: Desplaçament, estada i seguretat en el medi terrestre

Associat a la unitat de competència 1: Conduir clients per senders i rutes de baixa i mitjana muntanya.

a) Durada: 224 hores.

b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació:

Capacitat terminal 1: Planificar itineraris a partir de dades obtingudes de mapes, d'informació sobre el medi i de les característiques dels suposats clients o grups.

Criteris d'avaluació:

- Identificar i seleccionar la informació prèvia necessària per a la planificació de l'itinerari: mapes, informació turística de la zona, informació meteorològica, informació i condicions del medi en general, informació sobre les característiques del grup, altres informacions d'interès.
- Comparar diferents tipus de mapes i interpretar la seva simbologia.
- Calcular desnivells i distàncies longitudinals a partir de mapes de diferents escales.
- Determinar el punt d'estació en un mapa.
- Reconèixer i interpretar senyalitzacions de caràcter local i internacional de senders i d'itineraris.
- Elaborar gràfics d'itineraris i croquis de terrenys determinats.
- Confeccionar, en supòsits en què es determinin els mitjans de desplaçament que s'han d'utilitzar i les característiques del grup en qüestió, fitxes i taules d'itineraris, establint: sector, azimuth, distància longitudinal, desnivell, pendent, temps aproximats, etapes i descansos.

Capacitat terminal 2: Orientar-se en diferents situacions a partir de dades obtingudes d'instruments, de mapes i de signes naturals.

Criteris d'avaluació:

- Identificar i interpretar diferents signes naturals per orientar-se.
- Manejar adequadament la brúixola, l'altímetre i altres instruments accessoris d'orientació i descriure el seu funcionament.
- En diferents casos, disposant de brúixola i de mapes: calcular l'azimut per identificar punts naturals i transcriure'ls al mapa; determinar la pròpia situació al mapa, a partir dels accidents geogràfics i de les dades dels instruments d'orientació; situar al mapa punts desconeguts; calcular rumbos sobre el mapa i justificar l'elecció de la direcció o del camí considerat més adequat.
- Realitzar marxes i curses d'orientació.

Capacitat terminal 3: Analitzar les característiques del medi i les tècniques de progressió i desplaçar-se en diferents tipus de terreny utilitzant el material adequat.

Criteris d'avaluació:

- Descriure els indicadors i els procediments per detectar les condicions del medi que puguin resultar perilloses per al desenvolupament de l'activitat: possibilitat d'esllavissades, allaus, crescudes de barrancs, etc.
- Relacionar les característiques dels diferents tipus de roques amb les tècniques de progressió més adequades per preparar-hi o grimpar-hi.
- Progressar en ascens i descens amb eficàcia, seguretat i equilibri en diferents tipus de terreny.
- Realitzar marxes, en diferents condicions del medi, complint els següents requisits mínims: durant aproximadament sis hores, amb una motxilla de 10 Kg., a una velocitat de 4-5 km/h sobre pla, acumulant un desnivell total positiu variable de 1.300 a 1.600 metres i a un ritme de 400 a 500 metres per hora en ascens.
- Explicar les característiques de l'equip i dels materials necessaris per a diferents tipus de marxa i la distribució adequada del material en les motxilles.
- Descriure les cures preventives del material personal i de l'específic de muntanya.
- A partir d'un determinat material de muntanya, realitzar diverses reparacions d'urgència.

- En supòsits pràctics de confecció d'itineraris per a la seva realització amb grups prèviament caracteritzats: seleccionar els traçats del camí, detectar possibles zones de perill i indicar llocs de reagrupació, calcular el ritme adequat de la marxa, determinar les indicacions que ha de rebre el grup abans i durant la marxa.

Capacitat terminal 4: Ponderar les condicions meteorològiques i predir l'evolució del temps a curt termini.

Criteris d'avaluació:

- Relacionar la dinàmica general i local atmosfèrica i explicar els conceptes i principis físics de pressió, temperatura i humitat.
- Interpretar la simbologia de mapes meteorològics.
- Identificar la localització i la disponibilitat de diferents fonts documentals que aportin informació sobre condicions meteorològiques i interpretar-les.
- Detectar, mitjançant l'observació, signes naturals que permetin predir canvis meteorològics i confirmar-los amb els instruments de mesurament.
- Construir un petit laboratori meteorològic amb mitjans alternatius i relacionar les dades obtingudes dels instruments amb l'evolució del temps.
- Explicar la formació de situacions meteorològiques adverses o que puguin comportar perill per a l'activitat, descrivint els signes per detectar-les o preveure-les.

Capacitat terminal 5: Analitzar les característiques geogràfiques, geològiques, biològiques, socioeconòmiques i del patrimoni sociocultural de zones determinades de les Illes Balears.

Criteris d'avaluació:

- Descriure, en general, les característiques geològiques, paisatgístiques i geogràfiques de zones de l'entorn local i insular de les Illes Balears.
- Explicar les característiques de la flora i la fauna de zones determinades de l'entorn insular, indicant els llocs on es poden localitzar espècies vegetals i animals representatius.
- Reconèixer zones amb possibilitat de trobar fòssils o indicis d'animals.
- Explicar les característiques dels mètodes que s'utilitzen per al condicionament de zones de pas i d'observació del medi.
- Confeccionar material informatiu per establir itineraris de natura o senders ecològics.
- Elaborar croquis, mapes i fitxes descriptives sobre zones d'interès.
- Analitzar les repercussions mediambientals de l'activitat humana en una zona determinada.
- Descriure els aspectes socioeconòmics i del patrimoni sociocultural més característics de zones determinades i la influència que el desenvolupament del sector turístic ha tingut en l'àmbit rural.
- Identificar les manifestacions culturals autòctones i els productes artesanals i d'alimentació de zones insulars i de les Illes en general, relacionant-los amb el turisme ecològic i rural.
- Establir en supòsits pràctics, en els quals es determinen zones característiques, rutes que combinin aspectes esportius i turístics.

Capacitat terminal 6: Organitzar un campament i elaborar el programa d'activitats en funció de les característiques del grup i dels seus objectius.

Criteris d'avaluació:

- En un supòsit pràctic on es determinin les característiques d'un grup d'usuaris, els objectius del campament i la seva duració: descriure les condicions que ha de complir el terreny, determinar els recursos humans i materials necessaris, establir els grups i assignar les diferents tasques, indicar horaris i ritme general de treball, definir les activitats que s'han de realitzar.
- Distribuir, en espais seleccionats per organitzar campaments, les zones on s'han de realitzar els serveis necessaris.
- Descriure diferents tipus de tendes de campanya i explicar les característiques i la funcionalitat dels seus components.
- Muntar i desmuntar diferents tipus de tendes de campanya.
- Enumerar i descriure conjunts d'activitats que es podrien realitzar segons la finalitat del campament: terapèutica, recreativa, esportiva o educativa.
- Seleccionar instruments i mitjans naturals per realitzar construccions i activitats en el si de distints tipus de campaments segons la seva finalitat.

Capacitat terminal 7: Analitzar les normatives relacionades amb la pràctica d'activitats i la protecció mediambiental.

Criteris d'avaluació:

- Enumerar tipus d'espais naturals protegits i explicar les característiques dels de les Illes Balears.
- Interpretar la legislació en relació amb els espais naturals i les pràctiques d'activitats físiques i esportives subjectes a regulació normativa.
- Analitzar les condicions de pràctica de diferents activitats no legislades i el seu impacte mediambiental.
- Descriure la normativa i el procés de tramitació de permisos d'acampada.
- Proposar accions personals i col·lectives que s'han de realitzar per sen-

sibilitzar el respecte a la naturalesa i minimitzar l'impacte mediambiental.

Capacitat terminal 8: Utilitzar l'equip i els materials de seguretat amb destresa, analitzant-ne les característiques i les aplicacions.

Criteris d'avaluació:

- Explicar la funcionalitat, les característiques i les condicions d'ús de l'equip i els materials de seguretat.
- Reconèixer signes de desgast o anomalies de l'equip i dels materials, valorant-ne l'oportunitat de reparació o de substitució.
- Realitzar amb destresa els nusos d'encordat, la unió de cordes i el bloqueig, que usualment s'utilitzen per a l'assegurament, descrivint-ne la funcionalitat i les característiques.
- Aplicar les tècniques d'assegurament més adequades a diferents situacions i circumstàncies del medi i de les persones.
- Realitzar en condicions de seguretat i utilitzant els materials adequats: la instal·lació de punts d'assegurament en ancoratges naturals o artificials, la instal·lació de ràpel i passamans, el muntatge de polipasts simples per ascendir.
- Seleccionar l'equip i els materials necessaris per realitzar les tècniques d'ascens i de descens per corda en rocòdroms i parets prèviament muntats.

Capacitat terminal 9: Elaborar plans d'actuació que recullin les mesures necessàries per prevenir i resoldre diferents situacions de perill per a la seguretat o la salut de les persones, realitzar les maniobres bàsiques de rescat i aplicar les tècniques de recuperació més usuals.

Criteris d'avaluació:

- Analitzar les condicions del medi, dels equips i del material i de les persones que poden ser causa de perill o d'emergència i tenir en compte les mesures de prevenció que s'han d'adoptar a cada cas.
- Descriure les normes de comportament i d'utilització d'equips i de material de seguretat en diferents situacions de perill en el medi natural terrestre: incendis, allaus, tempestes, boira, caigudes, desprendiments, bloqueigs, etc.
- Descriure els símptomes característics de les alteracions més comunes (fatiga, insolació, deshidratació, etc.) que poden causar perill per a la salut de l'individu o del grup i indicar-ne les mesures de recuperació que han de ser aplicades.
- En supòsits pràctics en els quals es determinen diferents situacions d'emergència: valorar les condicions de la situació, proposar justificadament les accions per a la resolució de l'emergència, elaborar un pla d'evacuació o rescat, executar les tècniques per accedir a l'accidentat, assegurar-lo i transportar-lo.
- Interpretar i realitzar els signes internacionals d'auxili.
- Emetre missatges per ràdio, utilitzant les freqüències indicades.
- Determinar el tipus d'informació que ha de ser transmesa als serveis de rescat i d'assistència.
- Explicar els procediments d'actuació del guia i del grup en situacions de rescat aeri.

Capacitat terminal 10: Planificar la supervivència i executar les tècniques necessàries per resoldre situacions d'emergència en condicions de seguretat, utilitzant els recursos disponibles.

Criteris d'avaluació:

- Indicar les condicions del medi que poden resultar adequades i/o perilloses per a l'habilitació d'espais per refugiar-se.
- Realitzar construccions senzilles de refugi i condicionar llocs per a la seva utilització, com són els bivacs.
- Identificar recursos naturals per a l'aprovisionament d'aigua i d'aliments.
- Distingir plantes usuals comestibles i de caràcter medicinal.
- Descriure diferents procediments per a l'obtenció d'aigua i per a la captura d'animals comestibles.
- Obtenir foc a partir de materials o d'elements no específics.
- Identificar els mitjans de fortuna útils per cuinar.
- Descriure els mètodes d'advertència i de localització que s'utilitzen en situacions de perill.
- Proposar les accions de supervivència que permetin atendre les necessitats d'alimentació, d'hidratació i de refugi, en la presentació de diferents casos o supòsits.
- Assenyalar els aspectes psicològics que es deriven de les situacions de supervivència i la forma d'actuació més adequada, en principi, en cada situació tipus.

c) Fets, conceptes i sistemes conceptuals:

1. Tècniques d'orientació
Mitjans i instruments d'orientació: mitjans naturals, la brúixola, instruments i accessoris.
Cartografia i tipus de mapes.
2. Planificació d'itineraris
Tipologies d'usuaris i d'interessos.
Tipus d'itineraris: consells per a la seva elaboració. Punts bàsics.

Necessitats materials i d'infraestructura.
 Recursos naturals, humans i paisatgístics de l'itinerari. Criteris per a la seva elecció i comunicació.
 Metodologies per planificar activitats.

3. Procediments de conducció-guia de marxades amb grups de persones.
 Distribució, organització i control del grup.
 Directrius per als agrupaments i ubicació dels participants.
 Instruccions al grup.
 Informació inicial.
 Descripció de l'activitat.
 Transmissió de les normes i dels procediments que s'han de seguir.
 Instruccions durant la marxa.
 Síntesi final.
 Altres actuacions del tècnic abans, durant i després de la marxa.

4. El senderisme
 Història i realitat actual.
 Senders de gran recorregut (GR), de petit recorregut (PR) i locals.
 Senders d'interès paisatgístic. Senders històrics i rutes temàtiques.
 Les senyalitzacions utilitzades.
 La xarxa de senders a les Illes Balears i a Europa.

5. Tècniques de marxa i travessia
 Material i equip. Distribució de pesos a la motxilla.
 Fases de la marxa i consells durant la progressió.
 Accions i prevenció en passos difícils o en situacions de pèrdua.
 Tècniques de progressió en diferents terrenys.

6. Meteorologia
 Principis físics en la formació de fenòmens atmosfèrics.
 Fenòmens atmosfèrics generals i locals.
 Serveis d'informació meteorològica.

7. Geografia, geologia, clima, flora, fauna
 Formació i processos geològics de les Illes Balears.
 Elements geogràfics característics de les illes.
 Flora i fauna de les Illes Balears.

8. Elements del patrimoni sociocultural de les Illes Balears
 Conceptes generals d'història.
 El patrimoni arquitectònic. Ubicació, característiques i possibilitats d'utilització.
 Activitats tradicionals i les tasques que se'n deriven.
 Infraestructura rural. Ubicació i característiques.
 Tradicions artístiques, culturals i culinàries. Llegendes.
 Impacte del turisme en el patrimoni històric i cultural.

9. Ecologia i educació ambiental
 Conceptes i principis d'ecologia.
 Legislació i normativa d'espais naturals i de la pràctica d'activitats.

10. Jocs i activitats a l'aire lliure
 Tipus de jocs i característiques. Adaptacions al medi natural terrestre.
 Aspectes a tenir en compte en l'organització d'esdeveniments recreatius a l'aire lliure.

11. Organització de campaments i tècniques d'acampada
 Plantejament d'objectius. Planificació de recursos necessaris.
 Fases del campament. Dinàmica del campament.
 Tendes de campanya i material: característiques i muntatge.
 Normativa d'acampada. Tramitació de permisos.

12. Seguretat i salvament en el medi natural terrestre
 Accidents: normes d'actuació i d'evacuació. Legislació.
 Logística d'actuació en el rescat. Senyals de SOS.
 Equip i materials bàsics de seguretat en el medi natural terrestre.

13. Tècniques de supervivència
 Aspectes psicològics de la supervivència.
 Material i equip de supervivència.

d) Procediments:

1. Tècniques d'orientació
 Orientació a partir d'indis natural.
 Interpretació de les dades obtingudes amb els instruments d'orientació.
 Apreciació i càlcul de distàncies i desnivells.
 Orientació amb mapa i amb brúixola.
 Confecció de croquis i de fitxes.

2. Organització i planificació d'itinerari
 Identificació dels objectius de l'activitat i de les característiques dels par-

participants.
 Interpretació de mapes, de guies, de ressenyes, etc.
 Càlcul de la durada; la determinació dels llocs i dels períodes de descans adequats.
 Determinació de graus de dificultat i de duresa. Condicions acceptables de seguretat.
 Determinació del material necessari.
 Elaboració de la fitxa i del croquis de l'itinerari.
 Realització d'un inventari de recursos naturals, humans i paisatgístics d'alguns itineraris. Preparació del guió. Emissió de la informació.
 Confecció d'itineraris pel camp i per la costa.
 Valoració de l'activitat desenvolupada.

3. Procediments de conducció-guia de marxades amb grups de persones.
 Distribució, organització i control del grup
 Transmissió de les instruccions i de la informació que han de rebre els participants abans, durant i després de la ruta.
 Aplicació de tècniques de distribució i de control del grup.
 Selecció de l'estratègia de relació i d'estil de comunicació.

4. Tècniques de marxa i travessia
 Identificació dels objectius de la marxa.
 Realització de marxades per diferents tipus de senders. Observació de l'entorn.
 Aplicació de les tècniques de progressió en diferents terrenys.
 Identificació de les condicions del terreny.
 Determinació de les zones de pas.

5. Meteorologia
 Interpretació de mapes meteorològics i de signes observables.
 Identificació i valoració de les dades dels serveis d'informació meteorològica.
 Control dels riscos associats als fenòmens meteorològics i de les mesures preventives.

6. Geografia, geologia, clima, flora, fauna
 Identificació dels elements geogràfics i geològics característics d'una zona.
 Identificació de les comunitats vegetals més característiques d'una zona.
 Identificació de les espècies vegetals i animals més característiques d'una zona.

7. Elements del patrimoni sociocultural
 Elaboració d'informació sobre la zona o l'itinerari. Criteris per a la seva comunicació.
 Preparació del guió. Emissió de la informació
 Elaboració de material específic per a una ruta.

8. Ecologia i educació ambiental
 Interpretació de la normativa d'espais naturals.
 Anàlisi i valoració de l'impacte mediambiental de la pràctica d'activitats físiques en el medi natural.
 Determinació de les mesures necessàries per assegurar el compliment de les normes de protecció mediambiental.

9. Jocs i organització de campaments
 Anàlisi de les característiques que ha de reunir un terreny per a la localització de campaments.
 Organització i desenvolupament de jocs en el medi natural.
 Planificació d'un campament:
 Formulació dels objectius. Determinació dels recursos.
 Elaboració del calendari i de les activitats.

10. Seguretat i salvament en el medi natural terrestre
 Reconeixement dels principals perills a la muntanya i al litoral.
 Utilització d'instruments de comunicació.
 Aplicació de les tècniques d'assegurament i de transport d'accidentats.

11. Tècniques de supervivència
 Anàlisi de la situació de supervivència.
 Construcció de refugis improvisats.
 Procediments per a l'obtenció d'aigua i d'aliments.

e) Actituds:
 Acceptació de la importància del treball previ d'organització i de planificació a les activitats en el medi natural.
 Comprovació sistemàtica de l'equip abans, durant i en finalitzar l'activitat.
 Presa de decisions per resoldre els problemes que sorgeixen abans i durant la ruta.
 Demostració d'interès per la flora, la fauna i les peculiaritats socioculturals de la zona en què es desenvolupa l'activitat. Foment d'actituds sensibilitza-

dores.

Valoració de les habilitats personals per dirigir i dinamitzar diferents tipus d'activitats en el medi natural.

Valoració de les condicions físiques pròpies.

Mostrar predisposició envers les activitats de treball, tant individuals com de grup.

Respecte pels diferents nivells d'execució de l'activitat dels companys i dels clients.

Demostració de cordialitat i d'acceptació envers els usuaris que participen en la realització de l'activitat.

Demostració d'interès per oferir als clients informació sobre la ruta.

Acceptació i compliment de les normes de seguretat i de les mesures de prevenció.

Mòdul professional 2

Denominació: Conducció de grups en bicicleta

Associat a la unitat de competència 2: Conduir clients en bicicleta per itineraris en el medi natural

a) Durada: 128 hores.

b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació:

Capacitat terminal 1: Analitzar i aplicar els procediments d'organització i de control de la conducció de grups de característiques determinades per itineraris en bicicleta.

Criteris d'avaluació:

- Definir les normes i la informació que ha de rebre un grup abans de realitzar un itinerari en bicicleta.

- Descriure i explicar les normes de circulació durant la ruta.

- Explicar les tècniques de reagrupament i de control del grup.

- Enumerar la informació que ha de rebre el client sobre els consells i els aspectes tècnics que s'han de tenir en compte en la conducció de bicicletes.

- En supòsits pràctics d'establiment d'itineraris en bicicleta pel medi natural, partint de les característiques de grups de clients determinats i de les condicions del medi:

Definir itineraris adequats al nivell del grup.

Proposar itineraris alternatius.

Establir els mitjans i els materials necessaris en funció dels itineraris definits.

Calcular els ritmes de marxa.

Indicar els punts de reagrupament.

Establir els llocs de l'itinerari amb potencial interpretatiu.

Seleccionar activitats per dur a terme (interpretatives, recreatives, etc.).

Establir els punts d'avitallament, indicant-ne les característiques.

Determinar els mecanismes de control del grup durant el recorregut.

Indicar les possibles contingències que es puguin produir en relació amb el medi, la bicicleta i les persones, així com les solucions previstes.

- Determinar, en supòsits pràctics de diferents situacions que es poden presentar en un recorregut, les indicacions tècniques i de conducció que han de rebre els usuaris relatives a:

Posició.

Traçats.

Comportament en creuers, obstacles, etc.

Sistemes de frenada.

Canvi de marxes i modificació del desenvolupament.

Procediments i habilitats de conducció segons els tipus de terrenys.

Capacitat terminal 2: Preparar la bicicleta i analitzar-ne les característiques i la funcionalitat dels elements i del material personal i complementari, adaptant-les a les condicions dels diferents conductors i terrenys.

Criteris d'avaluació:

- Identificar i descriure els components de la bicicleta i la seva funcionalitat.

- Indicar l'equip i els materials personals, col·lectius i complementaris necessaris per a la realització d'itineraris en bicicleta, explicant-ne les característiques i la funcionalitat.

- Seleccionar els tipus i les característiques de la bicicleta i de l'equip en funció de l'itinerari i del conductor.

- Adaptar els elements de la bicicleta a les característiques individuals del conductor.

- Determinar la distribució adequada de l'equip i dels materials a les alforges.

- Indicar la llista d'eines i de recanvis necessaris per a una ruta determinada.

- Desmuntar i muntar correctament els elements bàsics de la bicicleta, utilitzant les eines adequades amb destresa.

- Diagnosticar i reparar avaries relatives a punxades, bieles, cadenes, frens, ajustament de canvi, direcció, etc.

- Realitzar les operacions de manteniment i greixatge.

- Regular la bicicleta en funció del tipus de terreny que s'hagi de transitar i de les tècniques que es preveuen executar.

Capacitat terminal 3: Conduir la bicicleta per diferents terrenys utilitzant la tècnica correcta.

Criteris d'avaluació:

- Determinar les possibles relacions del canvi en funció de les característiques del terreny.

- Conduir la bicicleta amb seguretat, eficàcia i equilibri en diferents tipus i estats del terreny.

- Realitzar maniobres de frenada i superació d'obstacles a diferents velocitats.

- Realitzar adequadament les maniobres de canvi de marxes i modificació del desenvolupament en funció de les característiques del terreny.

- Mantenir un ritme adequat en pujades de poc desnivell i continuades.

- Aplicar la tècnica eficaç de conducció en pujades i baixades pronunciades.

- Transportar la bicicleta sense ajuda de mitjans externs.

c) Fets, conceptes i sistemes conceptuals:

1. Material i equip

Tipus de bicicleta. Components bàsics. Funció, característiques i models de cada component.

Característiques i prestacions. Història de la bicicleta de muntanya.

Equip i material personal i complementari.

Material de reparació bàsic i de primers auxilis.

Adequació de mesures a l'usuari: mesura de la talla, regulació d'elements mòbils.

Càrrega de la bicicleta. Criteris de distribució de l'equipatge.

2. Planificació d'itineraris en bicicleta

Tipologies d'usuaris i d'interessos.

Tipus d'itineraris: consells per a la seva elaboració. Punts bàsics.

Necessitats materials i d'infraestructura.

Recursos naturals, humans i paisatgístics de l'itinerari. Criteris per a la seva elecció i comunicació.

3. Procediments de conducció de grups en bicicleta. Organització i consells per al desenvolupament d'itineraris en grup

Fases en la realització d'un itinerari. Actuacions del conductor de grups en bicicleta abans, durant i després de l'activitat.

Instruccions al grup. Consignes tècniques i de seguretat.

Normes de circulació en ruta i en carretera: circulació per distints tipus de vies, creuers, agrupaments.

Criteris de seguretat. Prevenció de riscos.

4. Mecànica i manteniment

El taller de bicicletes: Equipament bàsic del taller. Eines i peces de recanvi.

5. Activitats recreatives amb bicicleta durant el trajecte

Jocs. Gimcanes. Activitats mixtes.

Observació del paisatge i aspectes de la naturalesa.

Ensenyament de tècniques de conducció.

Orientació.

d) Procediments:

1. Material i equip

Preparació i verificació de l'equip necessari per realitzar un itinerari.

Adequació de mesures a l'usuari. Regulació dels elements mòbils de la bicicleta.

2. Planificació d'itineraris en bicicleta

Identificació dels objectius de l'activitat i de les característiques dels participants.

Interpretació de mapes, guies, ressenyes, etc.

Identificació i exploració de vies o de rutes a la zona.

Determinació de graus de dificultat i de duresa. Condicions acceptables de seguretat.

Determinació de les condicions necessàries per assegurar el respecte del medi natural.

Confeció d'itineraris: selecció del recorregut, càlcul de la durada, determinació dels llocs i dels períodes de descans adequats.

Realització d'un inventari de recursos naturals, humans i paisatgístics d'alguns itineraris. Preparació del guió. Emissió de la informació.

3. Procediments de conducció de grups en bicicleta. Organització i consells per al desenvolupament d'itineraris en grup

Anàlisi i execució de les distintes actuacions del tècnic abans, durant i després de la ruta.

Assignació i adequació de bicicletes a diferents tipus d'usuaris.

Transmissió de consignes adequades a cada fase de l'itinerari.

Demostració d'aspectes tècnics que siguin necessaris a cada situació.

Aplicació de tècniques per al control i per a l'organització del grup.
Elaboració i aplicació d'activitats recreatives amb bicicleta.

4. Mecànica i manteniment

Detecció d'avaries.

Desmuntatge i muntatge d'elements bàsics de la bicicleta.

Realització de reparacions bàsiques i d'emergència durant l'itinerari.

Domini de les tècniques i de les cures destinades al manteniment correcte de les bicicletes.

Utilització dels diferents mètodes de transport en vehicles i el seu emmagatzemament.

Adaptació de les bicicletes a les necessitats especials de les persones amb discapacitats.

5. Tècniques de conducció de bicicletes

Control i maneig de la bicicleta.

Aplicació de tècniques d'equilibri, de propulsió i específiques de conducció en: pujades i baixades de diferents pendents i en diferents tipus de terreny, superació d'obstacles, frenades i derrapades, traçats en revolts, modificació del desenvolupament en diferents situacions.

Adaptació de les tècniques a persones amb discapacitats.

Identificació dels requisits tècnics necessaris per realitzar una ruta.

e) Actituds:

Comprovació sistemàtica de les bicicletes i de l'equip abans, durant i en finalitzar l'activitat.

Demostració de seguretat en la conducció de la bicicleta i en la direcció del grup.

Respecte pels diversos nivells d'execució de l'activitat dels companys i dels clients.

Demostració de cordialitat i d'acceptació envers els usuaris que participen en la realització de l'activitat.

Demostració d'interès per donar informació als clients sobre la ruta.

Respecte pel medi natural en què es desenvolupa l'activitat.

Presca de decisions per resoldre els problemes que sorgeixen abans i durant la ruta.

Compliment i supervisió de les normes de seguretat i de circulació.

Disposició a la constància i a l'esforç per millorar la tècnica i assimilar-ne d'altres de noves.

Mòdul professional 3

Denominació: Conducció de grups a cavall i cures equines bàsiques.

Associat a la unitat de competència 3: Conduir clients a cavall per itineraris en el medi natural.

a) Durada: 128 hores.

b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació:

Capacitat terminal 1: Analitzar els procediments d'organització i de control de la conducció de grups de característiques determinades per realitzar rutes eqüestres.

Criteris d'avaluació:

- Determinar la documentació necessària per dur a terme una ruta amb cavalleria.

- Definir les normes i la informació que ha de rebre un grup abans de realitzar una ruta eqüestre.

- En supòsits on es determinen les característiques d'un grup de clients: proposar itineraris adequats al seu nivell, calcular el ritme de la marxa, establir els punts d'avitallament i de suport tècnic, indicant-ne les característiques, determinar les necessitats higièniques i alimentàries que ha de rebre el cavall en ruta, indicar les possibles contingències que es puguin produir en relació al medi, als cavalls i a les persones, així com la solució prevista.

- Determinar les mesures de seguretat de les sortides en grup a cavall quant a la reagrupació, al manteniment de distàncies i a la recerca de cavalls descontrolats.

- En supòsits on es caracteritzin diferents situacions que es poden presentar en una ruta a cavall, determinar: les indicacions de conducció sobre la marxa que han de rebre els genets, la tècnica d'equitació que s'ha d'utilitzar en funció de les condicions del terreny.

Capacitat terminal 2: Analitzar les necessitats, les cures bàsiques i el manteniment del cavall i manejar-lo correctament en les diferents activitats de quadra.

Criteris d'avaluació:

- Descriure les característiques generals anatòmiques i fisiològiques del cavall i distingir les races més usuals en funció de la seva morfologia.

- Explicar les característiques bàsiques del comportament dels cavalls: instints, accions, reaccions.

- Deduir possibles perills amb relació a reaccions anormals del cavall.

- Interpretar el llenguatge del cavall.

- Indicar les normes bàsiques d'alimentació i les necessitats alimentàries del cavall estabulat, al prat i en ruta.

- Realitzar el manteniment i la neteja de les quadres.

- Realitzar les cures rutinàries del cavall en quadra i en ruta: manteniment i neteja de les quadres, cures i higiene del cavall.

- Realitzar l'exploració bàsica del cavall, identificant signes i símptomes de fatiga, de lesió o de disfuncions.

- Aplicar els primers auxilis més senzills a un cavall i realitzar les cures veterinàries bàsiques.

- Identificar anomalies a la ferrament i realitzar-ne les reparacions d'urgència.

Capacitat terminal 3: Preparar els cavalls i l'equip necessari per realitzar una ruta.

Criteris d'avaluació:

- Indicar les característiques del cavall i de l'equip que millor s'adapti a diferents tipus d'itineraris i de clients.

- Explicar les característiques de l'equip i del material necessari per preparar el cavall per a una ruta eqüestre.

- Indicar el material personal i complementari necessari per a la realització de rutes eqüestres, explicant-ne les característiques i la seva funcionalitat.

- Col·locar, ajustar i realitzar les reparacions d'emergència de la talabarderia.

- Determinar la distribució adequada del material i dels equips a les alforques.

Capacitat terminal 4: Dominar el cavall mantenint l'equilibri als aires bàsics, per diferents terrenys i salvant les dificultats que es puguin trobar durant la ruta.

Criteris d'avaluació:

- Cavalcar amb desimboltura i amb equilibri als diferents aires: al pas, al trot, al galop mitjà, al galop llarg.

- Controlar el cavall en les transicions, en l'aturada, en el pas enrera i en els cercles.

- Realitzar la conducció del cavall en múltiples circumstàncies: controlar el cavall en diferents tipus de terreny, franquejar obstacles baixos, superar les dificultats naturals que es poden trobar en la ruta, conduir el cavall per carretera i per zones urbanes.

- Portar i controlar un cavall en filera.

- Conduir un grup de persones a cavall al ritme de pas, de trot, de galop mitjà i de galop llarg.

- Adoptar la posició adequada sobre el cavall en funció del ritme i de les característiques del terreny.

- Controlar, des del propi cavall, comportaments anormals d'algun cavall del grup.

- Realitzar la muntada i la desmuntada del cavall des del terra per ambdós costats i ajudar a muntar altres genets.

c) Fets, conceptes i sistemes conceptuals:

1. El cavall

La psicologia, l'instint i el llenguatge del cavall.

Anatomia, fisiologia i sentits del cavall

Característiques del cavall

La compra o la selecció d'un cavall.

2. Cures i manteniment del cavall

Higiene del cavall.

Higiene de les cavallerisses.

Alimentació i hidratació del cavall.

L'esquilada, la retallada (l'aclariment) i la preparació per exhibir-lo.

Coneixements veterinàries bàsics.

Coneixements bàsics de ferrament.

3. El material

Albarda bàsica: Muntura, brida i embocadura.

Albarda addicional: Pitral, cuera, martingales, manta, salvacreus i sobrellom.

Impediments

L'equip del cavall per a les rutes.

Material per a la higiene i la cura del cavall.

Cura i greixatge de l'albarda.

Reparació d'emergència de l'albarda i del material en ruta.

L'albarderia. Emmagatzemament del material.

L'equipament del genet.

4. Tècniques d'equitació

Muntar i desmuntar del cavall (per ambdós costats).

Posició del genet a la muntura.

Maneig de les ajudes naturals i artificials.

Domini en els aires bàsics: Pas, trot, galop mitjà i galop llarg.

Les transicions.
 La parada, el pas enrera i els cercles.
 Franqueig de petits obstacles.
 Cavalcar en diferents terrenys.
 Tècnica de portar un cavall en filera.
 Les diferents activitats amb cavalls.

5. Maneig del cavall
 Apropar-se i agafar un cavall.
 Portar un cavall del dretre o del cabestre.
 Treball a la corda.
 El transport del cavall.
 Fermar un cavall.
 Posar i ajustar l'equip al cavall.

6. Instal·lacions per als cavalls
 Les quadres, els boxos i les tanques.
 Instal·lacions auxiliars: Albarderia, graner, femer, pistes, caminador.
 Pastures i prats. Formes de closos.

7. Les rutes a cavall
 El turisme equestre i tipus de rutes.
 Factors a tenir en compte a l'hora de dissenyar una ruta.
 Recursos naturals, humans i paisatgístics de l'itinerari.
 Assignació dels cavalls.
 Elecció de la ruta segons el grup de clients.
 Informació als clients:
 Ajuda al client per muntar i desmuntar del cavall.
 Ajustament de la longitud dels estreps.
 Les mesures de seguretat.
 El cavall per a marxos.
 El ritme de la marxa.
 Les dificultats naturals en la marxa i com superar-les muntats i a peu.
 La càrrega del cavall en filera.
 Conducció d'un grup de cavalls.
 Elecció dels llocs de pernociació dels cavalls i dels genets en ruta.
 Llocs i procediments per fermar un cavall en ruta.
 Previsió de l'alimentació i de la hidratació dels cavalls i dels genets en ruta.

L'equip de suport en ruta.
 Adaptació a persones amb discapacitats.
 Legislació específica: els permisos, la documentació del cavall i les assegurances.

8. Prevenció de riscos laborals treballant amb cavalls.
 Protecció del genet.
 Proteccions del cavall.
 Normes de seguretat per treballar amb cavalls.
 Normes de circulació vial adaptades a les rutes a cavall.

9. Sensibilització pel medi natural
 El cavall i la naturalesa.
 Normes de respecte al medi natural en les rutes equestres.

d) Procediments:

1. El cavall
 Realització d'una fitxa d'identificació del cavall indicant-ne les característiques.
 Distingir els diferents comportaments del cavall i saber reaccionar davant d'ells.

2. Cures i manteniment del cavall
 Higiene del cavall: Raspallada, neteja de cara i d'ulls, dutxa i eixugada.
 Administració individualitzada de la ració alimentària i d'aigua al cavall.
 Ajuda a l'esquilada. Retallada (aclarament) de crineres i de cua i preparació per exhibir-lo.
 Identificar els senyals de salut i bon estat físic del cavall detectant els símptomes de malestar, de lesió o de malaltia.
 Aplicar les normes per evitar lesions i malalties. Vacunació i desparasitació.
 Aplicar els primers auxilis bàsics del cavall.
 La cura dels cascs i del greixatge.
 Detecció d'alteracions o d'anomalies a les ferradures i a la seva col·locació.

Decisió i realització d'una ferramenta d'emergència.

3. El material
 Preparació de l'equip bàsic del cavall:
 Col·locació de diferents protectors.
 Col·locació de benes de descans i de treball.
 Col·locació i ajustament de les mantes.
 Cura i manteniment del material per al cavall.

Emmagatzemament, col·locació i control del material a l'albarderia.

4. Tècniques d'equitació
 Muntar i desmuntar del cavall (per ambdós costats).
 Adoptar una posició correcta sobre la muntura i la subjecció de les regnes.
 Maneig correcte de les ajudes naturals i artificials.
 Dominar el cavall als aires bàsics: Pas, trot, galop mitjà i galop llarg.
 Realitzar de forma mínimament correcta les transicions, l'aturada, el pas enrere i els cercles.
 Franqueig de petits obstacles (0'60 m.).
 Cavalcar en diferents terrenys.
 Portar un cavall en filera.

5. Maneig del cavall
 Apropar-se i agafar un cavall.
 Portar un cavall del dretre o del cabestre.
 Tractar el cavall.
 Fermar un cavall.
 Treballar cavalls a la corda.
 Pujar i baixar cavalls a un remolc o a un camió, guardant les mesures de seguretat.

6. Instal·lacions per als cavalls
 Manteniment i neteja dels diferents tipus de llit de les quadres.
 Revisió, manteniment i neteja dels abeuradors, dels pessebres i d'altres elements de les quadres.
 Comprovació de les condicions de seguretat, de drenatge i de ventilació de les quadres.
 Desinfecció i fumigació de les instal·lacions.
 Muntatge de pastures i de tancaments de prats per a la pastura de cavalls.

7. Les rutes a cavall
 Identificació de les característiques i del nivell d'equitació dels participants.
 Identificació de les característiques dels cavalls que s'utilitzaran.
 Assignació dels cavalls atenent al nivell d'equitació dels clients.
 Elecció de la ruta més adequada per als clients.
 Dissenyar la ruta tenint en compte tots els aspectes: horaris, ritme de marxa, equip de suport en ruta, llocs d'aturada, alimentació dels clients i dels cavalls, pernociació dels clients i dels cavalls. Factors a tenir en compte a l'hora de dissenyar una ruta.
 Preparació del material necessari per a la ruta i la seva distribució.
 Determinació de la informació que han de rebre els clients.
 Ajudar el client per muntar i desmuntar del cavall.
 Ajustar la longitud dels estreps dels genets.
 Conducció d'un grup de cavalls.
 Procediments i tècnica per fermar els cavalls en ruta.
 Establiment i verificació de les mesures de seguretat.
 Adaptació a persones amb discapacitats.
 Determinació de les condicions necessàries per assegurar el respecte del medi ambient.

e) Actituds:
 Importància de la comprovació sistemàtica dels cavalls i de l'equip abans, durant i en finalitzar l'activitat.
 Presa de decisions per resoldre els problemes que sorgeixen abans i durant la ruta a cavall.
 Demostració de seguretat en la conducció del cavall i en la direcció del grup.
 Respecte pels diversos nivells d'execució dels companys i dels clients.
 Tracte no discriminatori dels participants en ruta.
 Demostració de cordialitat i acceptació envers els usuaris que participen en la realització de l'activitat.
 Demostració d'interès per oferir informació als clients sobre la ruta.
 Foment pel respecte al medi natural en què es desenvolupa l'activitat.
 Compliment i supervisió de les normes de seguretat i de circulació.
 Saber tractar i respectar el cavall.
 Vèncer les possibles pors als cavalls.
 Sistematització i constància en el treball.
 Disposició a la constància i a l'esforç per millorar la tècnica d'equitació i adquirir coneixements sobre el cavall.
 Coordinació amb altres companys i professionals relacionats amb el cavall.

Mòdul professional 4
 Denominació: Administració, gestió i comercialització en la petita empresa.
 Associat a la unitat de competència 4: Realitzar l'administració, gestió i comercialització en una petita empresa

a) Durada: 64 hores
 b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació.

Capacitat terminal 1: Analitzar les diferents formes jurídiques vigents d'empresa, diferenciant-ne les característiques i assenyalar-ne les més adequades d'acord amb l'activitat empresarial i els recursos disponibles.

Criteris d'avaluació:

- Explicar que s'entén per empresa, valorant la figura de l'empresari i els diferents factors que influeixen en l'activitat empresarial.
- Identificar els tipus d'empreses existents en els diferents sectors econòmics i, en concret, a l'àmbit turístic i a les activitats físicoesportives en entorns naturals.
- Explicar quines són les àrees funcionals que existeixen a les empreses amb la finalitat de determinar l'estructura organitzativa més adequada per a una petita empresa.
- Confeccionar organigrames que permetin conèixer estructures organitzatives d'empreses tipus del sector d'activitats físicoesportives en entorns naturals, a partir d'unes dades suposades.
- Especificar el grau de responsabilitat legal dels propietaris, segons les diferents formes jurídiques de l'empresa.
- Identificar els requisits legals mínims exigits per a la constitució de l'empresa, segons la seva forma jurídica.
- Explicar els tràmits necessaris, la normativa legal i els organismes o les entitats on s'ha d'acudir per a la seva formalització amb la finalitat d'engegar una empresa.
- Especificar les funcions dels òrgans de govern establertes legalment per als diferents tipus de societats mercantils.
- Seleccionar la forma jurídica més adequada explicant avantatges i inconvenients, a partir d'unes dades suposades sobre capital disponible, riscos que es volen assumir, dimensió de l'empresa i nombre de socis, si escau.

Capacitat terminal 2: Analitzar els documents necessaris per al desenvolupament i l'organització de l'activitat econòmica d'una petita empresa de conducció d'activitats físicoesportives.

Criteris d'avaluació:

- Explicar la finalitat dels documents administratius bàsics utilitzats en l'activitat econòmica normal de l'empresa.
- Emplenar i dissenyar amb els requisits legals adients els següents documents administratius, a partir de les dades suposades d'una empresa: nota de comanda, albarà, factura, xec, rebut, etc.

Capacitat terminal 3: Definir les obligacions mercantils i fiscals que té una empresa per desenvolupar-ne l'activitat econòmica legalment.

Criteris d'avaluació:

- Enumerar els llibres i els documents que ha de tenir emplenats l'empresa amb caràcter obligatori segons la normativa mercantil vigent: llibres comptables, factures emeses i rebudes, etc.
- Identificar els impostos directes, indirectes i municipals que afecten les operacions mercantils, l'activitat empresarial i el benefici.
- Identificar les obligacions establertes en el calendari fiscal, segons el règim fiscal i la forma jurídica.

Capacitat terminal 4: Determinar la composició dels recursos humans necessaris quant a formació, experiència i condicions físiques i actitudinals, les formes de contractació més adequades, segons les característiques de l'empresa i el tipus d'activitats desenvolupades.

Criteris d'avaluació:

- Determinar les necessitats de personal, analitzant els llocs de treball i els requisits necessaris per desenvolupar cada activitat.
- Analitzar el conveni col·lectiu del sector laboral corresponent amb la finalitat de conèixer les obligacions de l'empresari i dels treballadors.
- Determinar les mesures que s'han d'adoptar quant a la prevenció de riscos laborals d'acord amb la normativa vigent.
- Comparar les característiques bàsiques dels tipus de contractes laborals, establint-ne les diferències respecte a la durada del contracte i al tipus de jornada, a partir d'un supòsit simulat de la realitat del sector.
- Complimentar, a partir d'unes dades suposades: afiliació, alta i baixa laboral; nòmina; models de contractes.
- Explicar la importància del Pla de prevenció de riscos laborals a l'empresa.

Capacitat terminal 5: Analitzar les fonts de finançament de l'empresa i prendre decisions sobre quines són les més convenientes per crear un projecte d'empresa relacionada amb les activitats en entorns naturals.

Criteris d'avaluació:

- Identificar les fonts de finançament pròpies de l'empresa: aportació dels socis, autofinançament, i alienes a l'empresa: préstecs, crèdits, proveïdors, ajudes i subvencions, altres formes de finançament.
- Determinar i valorar un inventari de necessitats: inversions necessàries per desenvolupar l'activitat empresarial.

- Preveure quins seran els ingressos i les despeses del projecte empresarial amb la finalitat de confeccionar-ne un pla de tresoreria i el seu seguiment.
- Explicar en què consisteix un pla d'inversions i l'anàlisi de la seva viabilitat.

Capacitat terminal 6: Desenvolupar els principis bàsics de la gestió comercial en les relacions amb proveïdors.

Criteris d'avaluació:

- Aplicar tècniques de negociació amb proveïdors per aconseguir les millors condicions de compra possibles d'acord amb els següents paràmetres: preus del mercat, terminis de lliurament, qualitats, transports, descomptes, volum de comanda, condicions de pagament, garantia, atenció postvenda.

Capacitat terminal 7: Desenvolupar els principis bàsics de la gestió comercial en les relacions amb clients.

Criteris d'avaluació:

- Explicar en què consisteix un pla de màrqueting: anàlisi de mercat i estratègies que s'han d'adoptar relatives al producte o servei ofert, al preu, a la promoció i a la distribució.
- Descriure els mitjans més habituals de promoció de vendes d'acord amb el tipus de producte i/o de servei ofert a una empresa relacionada amb les activitats en entorns naturals.
- Aplicar tècniques d'atenció a clients relatives a negociació de condicions, a satisfacció de necessitats i a atenció de reclamacions de clients.

Capacitat terminal 8: Elaborar un projecte de creació d'una petita empresa o taller, analitzant-ne la viabilitat i explicant els passos necessaris.

Criteris d'avaluació:

- El projecte haurà d'incloure:
  - Els objectius de l'empresa i la seva estructura organitzativa.
  - Justificació de la localització de l'empresa.
  - Anàlisi de la normativa legal aplicable.
  - Pla d'inversions.
  - Pla de finançament.
  - Anàlisi de mercat.
  - Pla de comercialització.
  - Anàlisi de rendibilitat del projecte.

c) Fets, conceptes i sistemes conceptuals

1. L'empresa i el seu entorn
  - Concepte jurídicoeconòmic d'empresa.
  - Concreció de la idea de negoci.
  - Estructura interna: àrees funcionals i organigrama.
  - Estudi de mercat i segmentació.
  - Localització, ubicació i dimensió adequada de l'empresa.
  - Normativa urbanística i mediambiental que regulen l'activitat.
2. Constitució legal d'una empresa
  - Responsabilitat de l'empresari. Concepte de capital.
  - Formes jurídiques de les empreses: L'empresari individual. Societats mercantils i civils. Cooperatives.
  - Tràmits de constitució. Organismes i entitats on adreçar-se.
  - Despeses i inversions necessàries prèvies a l'inici de l'activitat.
  - Ajudes i subvencions a l'empresari per constituir-se com a societat o empresa individual.
  - Fonts de finançament: pròpies i alienes.

3. Gestió de personal

- Conveni del sector.
- Avaluació de les necessitats de personal a l'empresa.
- Tipus de contractes laborals.
- Rebut justificatiu de salaris.
- Assegurances socials.

4. Gestió administrativa

- Documentació administrativa.
- Comptabilitat i llibres comptables.
- Inventari.
- Càlcul del cost, del benefici i del preu de venda.

5. Gestió comercial amb clients i proveïdors

- Elecció de proveïdors i negociació de condicions mercantils.
- Tècniques de màrqueting: preu, productes o serveis, promoció, venda.
- Atenció i negociació amb clients.
- Relacions amb entitats financeres.

6. Obligacions fiscals

- Calendari fiscal.
- Imposts que afecten l'activitat de l'empresa.

Liquidació d'IVA i d'IRPF.

7. Projecte empresarial

Concreció d'una idea de negoci.

Pla d'empresa: Definició de l'activitat empresarial. Anàlisi de mercat i tipus de clients. Normativa legal aplicable i permisos per desenvolupar l'activitat. Localització de l'empresa. Inventari de necessitats: inversions i despeses. Previsió de despeses i d'ingressos. Contractació laboral. Pla comercial i de màrqueting. Anàlisi de la viabilitat del projecte.

d) Procediments

1. L'empresa i el seu entorn.

Recerca d'informació sobre empreses que es dediquen a la conducció d'activitats físiquesportives a les Illes Balears i serveis que ofereixen: dimensió, activitats desenvolupades, nombre de treballadors, tipus de clients, localització, etc.

Debat a classe sobre la possibilitat de crear una empresa dedicada al turisme i a l'oci relacionat amb les activitats esportives: concreció d'idees.

Investigació i valoració de l'estructura i el grau d'importància que té el turisme que afecta als entorns naturals de les Illes Balears.

Identificació de la normativa mediambiental i requisits necessaris per poder desenvolupar activitats de conducció d'activitats físiquesportives.

2. Constitució legal d'una empresa

Identificació dels tràmits necessaris per constituir legalment una empresa, relacionant tràmits i organismes i/o entitats on dirigir-se per a la seva tramitació.

Confecció d'organigrames per àrees funcionals per a una empresa relacionada amb activitats físiquesportives en entorns naturals.

Previsió de despeses i d'inversions necessàries per engegar una empresa.

Avaluació de les diferents fonts de finançament d'una inversió. Identificació de les fonts de finançament pròpies de l'empresa: aportació dels socis, autofinançament; i alienes a l'empresa: préstecs, crèdits, proveïdors, ajudes i subvencions, altres formes de finançament.

Càlcul d'amortització de préstecs i d'altres formes de finançament.

3. Gestió de personal

Anàlisi dels llocs de treball i característiques dels treballadors necessaris en una empresa d'activitats físiquesportives.

Consulta de la normativa laboral aplicable i del conveni col·lectiu adient a l'activitat empresarial desenvolupada.

Selecció del tipus de contracte laboral adequat per a cada lloc de feina que s'ha de cobrir en una empresa simulada.

Interpretació d'un rebut justificatiu de salaris, indicant-ne les obligacions que té l'empresari respecte a les cotitzacions a la Seguretat Social i les retencions d'IRPF dels treballadors.

4. Gestió administrativa

Interpretació i gestió de la documentació legal necessària en una empresa, generada pel desenvolupament de l'activitat econòmica: comandes, albarans, factures, mitjans de pagament, llibres obligatoris de caire comptable, laboral i fiscal.

Organització de la informació comptable que permeti conèixer la situació econòmica i financera actualitzada de l'empresa.

Càlcul de despeses i d'ingressos previstos: previsió de tresoreria.

5. Gestió comercial amb clients i amb proveïdors

En casos simulats: anàlisi de condicions mercantils i selecció de proveïdors d'una empresa: preus, qualitats, descomptes, serveis, distància, terminis de lliurament, etc.

Recerca d'informació sobre fires i exposicions que permetin conèixer nous productes o serveis.

Càlcul del preu de venda tenint en compte les variables que intervenen en el preu de cost i en funció del benefici previst.

Determinació de la rendibilitat econòmica amb dades suposades: punt mort, dades econòmiques i financeres.

6. Obligacions fiscals

Elaboració d'un document que identifiqui els impostos que afecten l'activitat empresarial: IVA, IRPF i altres impostos amb el calendari de liquidació corresponent.

Emplenar els documents corresponents per a la liquidació dels impostos amb Hisenda i la Seguretat Social vigents: retencions i cotitzacions socials.

7. Elaboració d'un projecte d'empresa

Obtenir informació sobre la normativa que afecta a l'activitat empresarial d'activitats físiquesportives: permisos municipals, normativa mediambiental, activitats en entorns naturals, etc.

Concreció de la idea de negoci, valorant les oportunitats, els inconvenients i els punts forts i dèbils d'aquest mercat.

Elaboració d'un pla d'empresa que inclogui els següents punts:

Definició de les activitats que s'han de desenvolupar.

Tipus de negoci i forma jurídica que s'ha d'adoptar.

Anàlisi de mercat.

Tràmits necessaris per engegar l'empresa.

Recursos humans.

Elaboració d'una previsió de despeses i d'ingressos previstos.

Pla d'inversions i finançament necessaris.

Avaluació de la viabilitat del projecte

e) Actituds

Reconeixement de les funcions que desenvolupen les empreses i l'aportació que en fan a la societat.

Interès pel treball a compte propi, valorant la responsabilitat de l'empresari i el risc que comporta la creació d'una empresa.

Creativitat en la recerca de les formes d'actuació i d'organització de les tasques i de les accions relacionades amb el projecte de creació d'una empresa.

Demostració de respecte per la salut, el medi ambient i la seguretat laboral: l'aplicació correcta de les normes de seguretat i de les mesures de prevenció i de protecció.

Apreciació de la importància de l'autoaprenentatge com a via de progrés i promoció dins de la professió.

Realitzacions de treballs de qualitat: disciplina, correcció i puntualitat.

Valoració crítica dels resultats: esperit crític en la interpretació de les dades i dels fets socioeconòmics.

Adaptació a noves situacions derivades dels canvis socials, laborals i tecnològics, així com a la demanda de noves formes d'oci i de fer turisme.

Valoració de la importància de treballar en equip: col·laboració activa, respecte per les aportacions de la resta de membres de l'equip, aportació de solucions originals i innovadores en situacions laborals conflictives.

3.3.2 Mòduls professionals transversals

Mòdul professional 5

Denominació: Fonaments biològics, salut i primers auxilis

a) Durada: 64 hores

b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació.

Capacitat terminal 1: Analitzar la resposta dels diferents sistemes i aparells de l'organisme durant la pràctica de les activitats físiques i comprendre les principals nocions anatòmiques relacionades amb el moviment humà.

Criteris d'avaluació:

- Localitzar sobre models anatòmics els òrgans i els elements que configuren cada sistema o aparell.

- Identificar la funció dels diferents aparells i dels sistemes del cos humà.

- Descriure les característiques estructurals i funcionals de l'aparell locomotor.

- Identificar les respostes dels aparells i sistemes de l'organisme en la pràctica d'activitats físiques i esportives en el medi natural.

- Distingir els principis de la mecànica del cos humà.

Capacitat terminal 2: Analitzar les adaptacions funcionals que es produeixen en els sistemes o en els aparells del cos humà i els aspectes que condicionen el nivell de salut en la pràctica d'activitats físiques i esportives en el medi natural.

Criteris d'avaluació:

- Descriure els efectes de l'activitat física en els diferents sistemes del cos humà (especialment en el circuladori, el respiratori i el muscular).

- Reconèixer els beneficis que suposa la pràctica d'activitats físiques i esportives en el medi natural sobre els diferents òrgans i sistemes (especialment en el circuladori, el respiratori i el muscular).

- Metabolisme i esforç. Fonts energètiques. Sistema aeròbic i anaeròbic de producció d'ATP.

- Explicar les necessitats d'hidratació i nutricionals bàsiques durant la pràctica d'activitats físiques i esportives en el medi natural, en funció de la durada i a partir de la utilització de taules de referència.

- Descriure els símptomes de fatiga que indiquen que no s'ha de continuar amb la pràctica d'una determinada activitat física.

- Descriure els efectes de les diferents tècniques recuperadores sobre l'organisme: estiraments, massatges, saunes...

- Enumerar les contraindicacions absolutes i relatives de la pràctica de les activitats físiques i esportives en el medi natural.

Capacitat terminal 3: Analitzar i aplicar els procediments i les tècniques de primers auxilis en funció del tipus d'accident o de lesió a partir dels protocols establerts.

Criteris d'avaluació:

- Indicar les causes, els símptomes i les pautes d'actuació de les lesions i dels traumatismes més significatius:

- Lesions de l'aparell locomotor.

- Lesions de la pell.

- Agressions per cossos estranys.
- Hemorràgies.
- Trastorns produïts per excés de calor i de fred.
- Alteracions de la consciència, asfíxies i aturades cardiorespiratòries.
- Discriminar els casos i/o les circumstàncies en els quals no s'ha d'intervenir directament, per excés de risc o per ser específic d'altres professionals.
- Determinar en situacions on es presentin diferents tipus de lesions o d'accidents: les prioritats d'actuació en funció de la gravetat i del tipus de lesió, les tècniques de primers auxilis que s'han d'aplicar.

- Realitzar en diferents suposats pràctics: tècniques d'immobilització, embenatges més adequats, extracció de cossos estranys, maniobres d'inhibició d'hemorràgies, maniobres de recollida i de trasllat del malalt o de l'accidentat, aplicació de tècniques bàsiques de reanimació cardiopulmonar sobre maniquí, confeccionar sistemes de transport de malalts i/o d'accidentats utilitzant materials convencionals i materials no específics o mitjans de fortuna.

- Descriure el contingut mínim d'una farmaciola d'urgències i interpretar les indicacions, les contraindicacions, la posologia i les precaucions que cal tenir en compte quant als medicaments bàsics a partir de les instruccions dels prospectes.

c) Fets, conceptes i sistemes conceptuals

1. Fonaments biològics

Estructures i funcions orgàniques dels diferents sistemes i aparells de l'organisme.

Fonaments del metabolisme energètic.

Concepte de fatiga i recuperació.

2. Activitat física i salut

Efectes de l'activitat física sobre la salut.

Fonts energètiques: sistema aeròbic i anaeròbic de producció d'ATP.

Hàbits fisiològics, dietètics, tòxics i posturals: efectes sobre la salut i prevenció de malalties.

Necessitats d'hidratació i nutricionals durant la pràctica d'activitats físiques i esportives en el medi natural.

Contraindicacions totals i parcials en la pràctica d'activitats físiques i esportives en el medi natural.

Aliments recomanats per a la realització de rutes.

3. Primers auxilis

Principis generals del socorrisme.

Diagnòstic. Tècniques d'exploració bàsiques.

Lesions de l'aparell locomotor.

Lesions de la pell.

Agressions per cossos estranys.

Picades i mossegades.

Intoxicacions.

Hemorràgies.

Trastorns produïts per excés de calor.

Traumatisme físic pel fred.

Alteracions de la consciència, asfíxies i aturades cardiorespiratòries.

Reanimació cardiopulmonar.

Immobilitzacions, embenatges i sistemes de transports.

La farmaciola.

d) Procediments

1. Fonaments biològics

Anàlisi i estudi dels sistemes i dels aparells del cos humà.

Identificació dels òrgans i de les estructures que formen el cos humà.

Determinació de la seva funció.

2. Activitat física i salut

Identificació de les adaptacions que es produeixen en els sistemes amb la pràctica d'activitat física.

Valoració de l'esforç prenent com a referència el pols.

Identificació de les necessitats dietètiques i d'hidratació en funció de l'activitat física.

Confecció de les racions alimentàries i d'hidratació depenent de la durada, del tipus i de les condicions climàtiques de l'itinerari.

3. Primers auxilis

Realització de tècniques d'exploració i de valoració general.

Observació i obtenció d'informació.

Realització de tècniques d'aplicació dels primers auxilis: intervencions o cures segons els protocols.

e) Actituds

Presència de decisions quan es detecten signes d'inadaptació al medi, de fatiga o d'altres alteracions de les persones i, en el cas d'haver-hi lesionats o accidentats, determinació de la necessitat de traslladar-los o aplicar els primers auxilis.

Seguretat per aplicar el que se sap en les situacions en què es requereix una actuació immediata.

Cordialitat i amabilitat en el tracte amb el malalt, el lesionat o l'accidentat.

Constància en verificar l'adequació de les activitats programades a les característiques d'edat i d'aptitud física.

Compliment de les normes higièniques i preventives.

Rigor en la definició de les necessitats d'aigua i d'aliments per a la ruta.

Respecte per la salut i pel medi ambient.

Mòdul professional 6

Denominació: Activitats físiques per a persones amb discapacitats.

a) Durada: 32 hores.

b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació:

Capacitat terminal 1: Analitzar les característiques de les persones amb disminució física, psíquica i sensorial respecte a l'activitat física i/o esportiva.

Criteris d'avaluació:

- Descriure les característiques més rellevants dels diferents tipus de disminució.

- Explicar els diferents sistemes de classificació i els criteris de valoració medicoesportiva.

- Indicar les especificitats de l'adaptació a l'esforç, a l'encaloriment i a la recuperació de les persones amb algun tipus de disminució, així com les contraindicacions per a la pràctica d'activitat física i/o esportiva.

- Assenyalar els aspectes i les motivacions singulars que s'han de tenir en consideració en l'animació amb discapacitats.

- Davant un supòsit pràctic on es defineixen adequadament les característiques d'una persona física, psíquica o sensorialment discapacitada:

Valorar les seves possibilitats de moviment: autònom i/o assistit.

Indicar les cures específiques necessàries.

Indicar riscos potencials de cada minusvalia i la manera de resoldre les diferents emergències que es poden presentar.

- Realitzar la transferència de l'individu d'un lloc a un altre en condicions adequades, en una situació en què se simulin determinades deficiències fisicomotrius.

Capacitat terminal 2: Analitzar les condicions d'un espai determinat amb la finalitat de proposar adaptacions que donin solució a possibles barreres arquitectòniques.

Criteris d'avaluació:

- Indicar els aspectes més significatius de la legislació vigent sobre barreres arquitectòniques.

- Elaborar un informe on es descriguin les barreres arquitectòniques detectades en un escenari suposat de pràctica per a determinades activitats físiques adequadament caracteritzades.

- Exposar les adaptacions requerides per a què les persones discapacitades assoleixin els objectius prevists en situacions suposades en què existeixin barreres arquitectòniques.

Capacitat terminal 3: Planificar activitats tenint en compte les adaptacions necessàries per a la seva pràctica per persones amb discapacitats.

Criteris d'avaluació:

- Modificar aquells aspectes imprescindibles per a què els participants amb disminucions puguin accedir a una activitat prèviament planificada.

- Elegir l'escenari i el material detallant-ne les característiques i les possibilitats, en un supòsit en què es defineixen les característiques d'un grup amb persones discapacitades i el tipus d'activitat que han de realitzar.

- Identificar les possibilitats d'intervenció d'organismes o d'entitats en l'organització d'activitats fisicoesportives adaptades.

c) Fets, conceptes i sistemes conceptuals:

1. Les discapacitats

Deficiència, discapacitat i minusvalidesa.

Concepte i tipus de discapacitats: discapacitats fisicomotrius, psíquiques i sensorials.

Classificacions medicoesportives.

2. Integració i normalització

Concepte i terminologia. Filosofia.

Evolució històrica de l'esport adaptat.

Beneficis físics, psicològics i socials de l'activitat física per a les persones amb discapacitats.

Jocs sensibilitzadors, integradors i específics.

3. Nocions medicosanitàries de l'activitat física adaptada

Higiene i cura específica de les seqüeles.

Aspectes generals per al manteniment del material protètic i ortopèdic.

Adaptació a l'esforç i contraindicacions.

Lesions.

Transferències: mobilitat i transport de persones amb discapacitats.
 Tests específics de valoració de l'esforç.

4. Barreres arquitectòniques
 Legislació estatal i autonòmica.
 Els tipus de barreres físiques.
 Modificacions arquitectòniques i funcionalitat dels espais.

5. La naturalitat en el tracte amb les persones amb disminució
 Pautes per a l'optimització de les relacions interpersonals.
 Aspectes bàsics de les característiques psicoafectives de les persones amb discapacitats.
 Ajudes requerides per les persones amb discapacitats: cap a l'autonomia.
 Adaptació de consignes i d'explicacions.

6. Organització de l'activitat física adaptada
 Modalitats institucionalitzades i no institucionalitzades.
 Organismes i entitats a nivell autonòmic, nacional i internacional.
 Tramitació de documentació específica.

7. Activitats esportives per a persones amb discapacitats concernides en el títol.
 Possibilitats de participació a cada activitat i/o modalitat concernida en el currículum del tècnic en Conducció d'activitats físicoesportives.
 Esports. Activitats esportives i recreatives. Jocs.
 Adaptacions necessàries per a cada activitat i/o modalitat: equipaments, materials i ajudes tècniques.

d) Procediments:

1. Les discapacitats
 Identificació dels distints tipus de discapacitat: físicomotrius, psíquiques i sensorials.
 Classificació medicoesportiva de les diferents discapacitats.

2. Integració i normalització
 Disseny, organització i realització de jocs sensibilitzadors, integradors i específics.

3. Nocions medicosanitàries de l'activitat física adaptada
 Higiene i cura específica de les seqüeles.
 Obtenció d'informació sobre les necessitats i el manteniment del material ortèsic i protètic.
 Simulació de transferència i de transport de persones amb discapacitat.
 Control i realització de tests específics de valoració de l'esforç.

4. Barreres arquitectòniques
 Realització d'un estudi de les barreres arquitectòniques d'un espai o d'una instal·lació.
 Modificació arquitectònica i funcional d'un espai o d'una instal·lació segons la normativa vigent.

5. La naturalitat en el tracte amb les persones amb disminució
 Detecció de dificultats de comprensió i de determinació de l'adaptació necessària.
 Adopció de consignes i d'explicacions i comprovació de la comprensió del missatge.

6. Organització de l'activitat física adaptada
 Identificació de les necessitats.
 Identificació de l'organisme o de la institució competent.
 Tramitació dels documents necessaris.
 Seguiment de la demanda.

7. Activitats esportives per a persones amb discapacitats
 Realització de: esports, activitats esportives recreatives i jocs, tenint en compte les adaptacions necessàries per a cada activitat i/o modalitat.
 Equipaments. Materials. Ajudes tècniques.

e) Actituds:
 Responsabilitat en la direcció d'activitats amb persones amb discapacitats.
 Responsabilitat en l'adaptació d'activitats per a persones amb discapacitats.
 Demostració de seguretat en la direcció d'activitats amb persones amb discapacitats.
 Responsabilitat en la presa de decisions per resoldre els problemes que sorgeixen en les activitats físiques amb persones discapacitades.
 Conscienciació de la responsabilitat de la integració de persones en un grup.
 Improvisació en situacions que es presenten en les activitats adaptades.
 Observació de les normes higièniques, ergonòmiques i de seguretat.
 Respecte i tolerància per les diferències interpersonals.

Tracte individualitzat i al mateix temps globalitzat.
 Tracte no discriminatori en la direcció d'activitats físiques.
 Interès per la comunicació i la comprensió de les persones amb discapacitats.

Sensibilització pels temes concernents al món de les persones discapacitades.
 Foment de la realització d'activitats físiques en el medi natural per a les persones amb discapacitats.
 Voluntat per a aprendre nous coneixements sobre les activitats físiques en persones amb discapacitats.
 Foment del respecte al medi natural en què es desenvolupa l'activitat.
 Importància de realitzar les activitats amb seguretat per als participants.

Mòdul professional 7
 Denominació: Dinàmica de grups

a) Durada: 64 hores
 b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació

Capacitat terminal 1: Analitzar els factors psicològics que poden incidir en la conducció d'activitats físiques i esportives.

Criteris d'avaluació:
 - Enumerar les característiques fonamentals de les diferents etapes del desenvolupament humà.
 - Identificar signes i actituds d'emoció intensa i situacions de crisi, proposant estratègies d'actuació per potenciar-les o reconduir-les.
 - Explicar la importància dels ingredients de risc, d'aventura i d'evasió dins de la societat actual i reconèixer els límits per preveure conductes temeràries, patològiques o il·legals en l'animació.
 - Valorar la importància social de l'oci i del turisme i explicar-ne la relació amb les activitats físiques i esportives.
 - Explicar la influència de determinats factors de la societat actual en els comportaments i relacions socials de diferents col·lectius.

Capacitat terminal 2: Analitzar la dinàmica interna dels grups descrivint els rols, les relacions i els problemes característics.

Criteris d'avaluació:
 - Precisar la noció de lideratge, descriure'l i contrastar les diferents maneres d'exercir-lo.
 - Caracteritzar els rols, les funcions, les tasques, així com les qualitats que es requereixen del conductor en les trobades de grup.
 - Descriure els possibles tipus de rols dels integrants d'un grup i les estratègies per fer positives les seves aportacions i optimitzar-ne la integració i la cohesió grupal.
 - Descriure els elements i el funcionament del procés de comunicació dins un grup.
 - Aplicar, en situacions simulades, tècniques d'observació del funcionament del grup.

Capacitat terminal 3: Aplicar els diferents procediments i/o tècniques d'animació de grup.

Criteris d'avaluació:
 - Contrastar diferents estils de resolució de problemes i el rol que ha d'exercir l'animador en cada un d'ells.
 - Descriure processos per implementar diferents tècniques i procediments d'animació de grups i aplicar-los, en simulació.
 - Justificar la proposta d'intervenció, a partir d'un cas de dinàmica grupal suficientment caracteritzat, després d'analitzar-lo.
 - Simular l'aplicació de les etapes per a la presa de decisions, justificant les opcions seleccionades en problemes suposats en un grup suficientment caracteritzat.

Capacitat terminal 4: Explicar i utilitzar amb eficàcia diferents tècniques de comunicació amb grup per emetre instruccions, informacions, intercanviar idees i opinions i assignar tasques adaptant els missatges als receptors.

Criteris d'avaluació:
 - Identificar el tipus de comunicació utilitzat en un missatge i les diferents estratègies emprades per aconseguir una bona comunicació.
 - Classificar i caracteritzar les diferents etapes del procés de comunicació.
 - Identificar la interferència que dificulta la comprensió del missatge.
 - Confeccionar fitxes informatives, pòsters, etc. sobre una activitat determinada, de manera que contingui la informació necessària i acapari l'interès.
 - Seleccionar i utilitzar recursos audiovisuals i gràfics per transmetre informació complementària de l'activitat.
 - Seleccionar i utilitzar tècniques de comunicació verbal o gestual adequades al context.
 - Identificar recursos externs que poden facilitar informació sobre l'activitat.

- En un supòsit en el que s'identifiquin adequadament el context, la finalitat i el contingut del missatge, justificar la selecció del mitjà adequat i simular la transmissió.

c) Fets, conceptes i sistemes conceptuals

1. Fonaments psicològics, pedagògics i sociològics bàsics aplicats a la conducció d'activitats físiques i esportives en el medi natural

Desenvolupament evolutiu.

Psicologia del grup.

Motivació, actituds, emocions i sensacions.

Sociologia de l'oci, del lleure, del turisme i de l'esport.

Qualitat de vida i desenvolupament personal.

Educació no formal i activitats físicoesportives.

2. Dinàmica i dinamització de grups

El grup: rols; tipus de lideratge.

Dinamització de grup: organització i repartiment de tasques, cooperació i confiança en el grup, mètodes i procediments, tècniques de dinamització de grups, solucions de problemes i presa de decisions.

3. Comunicació

Models i estils de comunicació.

L'ús del micròfon.
La comunicació oral: el timbre de veu, la respiració, el ritme i les pauses.

La comunicació visual: el missatge a través del cos. El llenguatge gestual i l'atenció visual.

La comunicació escrita: la producció de textos.

La comunicació audiovisual: la televisió, el vídeo...

Les noves tecnologies aplicades a la comunicació: fax, correu electrònic, internet.

Etapas del procés de comunicació.

Canals de comunicació.

Dificultats en la comunicació.

Tècniques per elaborar informacions.

Tècniques de recollida de dades.

d) Procediments

1. Anàlisi de la dinàmica interna del grup

Identificació del grup que cal analitzar.

Determinació dels possibles rols dels integrants.

Identificació de les funcions i de les tasques dels membres del grup.

Determinació de les relacions entre els membres del grup.

2. Animació de grups o dinàmica de grups

Anàlisi de la dinàmica del grup.

Valoració dels resultats de l'anàlisi.

Selecció de la tècnica de dinamització.

Realització de la tècnica.

3. Conducció del grup

Identificació de les característiques dels participants.

Identificació de les pautes de conducta que han d'optar els participants.

Aclariment de dubtes, tramitació de suggeriments, demandes...

Desenvolupament de l'activitat.

Control del grup.

4. Atenció als participants

Recepció dels participants

Detecció de les necessitats, de les motivacions i de les demandes concretes.

Determinació del tipus de relació i de comunicació que cal emprar.

Comprovació de la satisfacció dels participants durant la realització de l'activitat.

Resolució de problemes i presa de decisions.

Atenció als suggeriments i a les queixes.

Acomiadament.

5. Procés de comunicació

Determinació del missatge.

Selecció de l'estratègia de la relació i de l'estil de comunicació.

Determinació dels recursos.

Emissió de la comunicació.

Atenció i informació al client.

Aplicació de tècniques de comunicació dirigides al client usuari.

Selecció i utilització de recursos audiovisuals i gràfics per transmetre informació complementària de l'activitat.

Confecció de fitxes, dossiers informatius, pòsters, etc. sobre una activitat programada i el medi on es desenvolupa, de manera que contengui la informació necessària i despert l'interès dels clients.

Apreciació dels recursos externs i interns que ens poden facilitar informació sobre l'activitat.

Selecció i utilització de tècniques de comunicació verbal o gestual ade-

quades al context.

e) Actituds

Responsabilitat en l'acció d'integrar tots els participants en la dinàmica del grup.

Respecte per les persones i la seva llibertat individual dins d'un grup social.

Reconeixement de la diversitat dels altres per tal d'acceptar l'existència de barreres comunicatives.

Objectivitat per determinar la responsabilitat de totes les parts que inter-venen en un conflicte, imparcialitat a l'hora d'escoltar els motius de cada una de les parts i habilitat per escollir l'alternativa de resolució més adient.

Execució sistemàtica de presa de decisions.

3.3.3 Mòdul professional de formació i orientació laboral.

Mòdul professional 8.

Denominació: Formació i orientació laboral.

a) Durada: 64 hores.

b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació:

Capacitat terminal 1: Detectar les situacions de risc més habituals en l'àmbit laboral i determinar les actuacions preventives i/o de protecció per evitar o minimitzar els efectes sobre la salut i el medi ambient que produeixen.

Criteris d'avaluació:

- Identificar els factors de risc que són presents al lloc de feina, per poder evitar-los.

- Determinar els efectes sobre la salut i el medi ambient en funció dels riscos identificats.

- Identificar, proposar i aplicar les mesures de prevenció i de protecció en funció de la natura de la situació de risc per evitar accidents i malalties professionals, i si no és possible evitar-los, minimitzar-ne les conseqüències.

- Assenyalar els elements fonamentals del pla de seguretat en el si d'una empresa: objectius, responsables, condicions materials, control i inspeccions.

Capacitat terminal 2: Interpretar el marc legal del treball i distingir els drets i les obligacions que es deriven de les relacions laborals.

Criteris d'avaluació:

- Manejar les fonts del dret amb la finalitat de reconèixer quines són les que regulen les relacions laborals.

- Explicar els drets i els deures laborals dels treballadors i dels empresaris al llarg de la relació laboral.

- Identificar, tenint en compte el referent productiu, les diferents modalitats de contractació laboral vigents i les seves característiques.

- Interpretar els diversos conceptes que intervenen en un rebut justificatiu de salaris i de liquidació d'havers.

- Identificar les principals obligacions dels treballadors i dels empresaris amb la Seguretat Social, així com les prestacions que aquesta ofereix.

- Identificar els elements que configuren la representació dels treballadors en l'empresa, explicar-ne les tasques i el procediment d'elecció.

- Explicar l'estructura d'un conveni col·lectiu i el procés de negociació col·lectiva.

Capacitat terminal 3: Orientar-se en el mercat laboral, identificant les capacitats i els interessos individuals i escollir l'itinerari professional més idoni.

Criteris d'avaluació:

- Identificar i avaluar les capacitats, actituds, interessos i coneixements propis amb valors professionalitzadors.

- Identificar l'oferta formativa i la demanda laboral corresponent al seu sector professional.

- Dissenyar un itinerari formatiu i/o professional d'acord amb les capacitats i els interessos individuals per assolir el perfil professional adient, evitant condicionaments discriminatòris.

Capacitat terminal 4: Aplicar procediments d'inserció en la realitat laboral com a treballador assalariat o autònom.

Criteris d'avaluació:

- Seleccionar i utilitzar adientment les principals tècniques de recerca de feina segons el camp professional triat.

- Descriure el procés i elaborar la documentació necessària per obtenir un lloc de feina responent a la demanda del sector.

- Identificar les diferents formes jurídiques de les empreses que són més freqüents en el sector i les seves característiques amb la finalitat de triar la més adequada per constituir-se com a treballador autònom o assalariat.

- Detallar els tràmits necessaris i determinar els documents corresponents per constituir-se com a treballador autònom o assalariat.

c) Fets, conceptes i sistemes conceptuals.

1. Salut laboral
 Condicions de treball i de seguretat general i específica de la professió.
 Salut laboral i mediambiental a l'entorn de les Illes Balears.
 Classificació i tipus de riscos laborals.
 Mesures generals de prevenció i de protecció de la salut dels treballadors.
 Normativa aplicable.
 Elements fonamentals d'un pla de seguretat.

2. Legislació laboral
 Dret laboral: normativa i principis fonamentals.
 La relació laboral: elements, drets i deures que s'estableixen.
 Contractes laborals. Classificació i elements característics dels contractes més usuals en el sector.
 El salari. Conceptes i estructura del rebut justificatiu del salari.
 El temps de treball.
 Modificació, suspensió i extinció de la relació laboral.
 Protecció per a l'atur
 Conflictes i reclamacions laborals.
 Representació de treballadors a l'empresa.
 La negociació col·lectiva. Estructura d'un conveni col·lectiu.
 Seguretat Social: organismes gestors, prestacions i obligacions legals.

3. Orientació laboral
 El mercat laboral: població i ocupació a les Illes Balears.
 Jaciments d'ocupació a les Illes Balears.
 Autoorientació: interessos, capacitats i motivacions personals.
 Itineraris formatius i professionalitzadors.
 Sortides ocupacionals per al titulat en Conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural.

4. Inserció professional:
 El procés de recerca de feina. Fonts d'informació i ofertes de treball.
 El procés de contractació laboral.
 Autoocupació: treballador autònom i empresa social.
 Formes jurídiques d'empresa.

c) Procediments

1. Salut laboral:
 Anàlisi del risc en l'àmbit de treball. Aplicació del pla de prevenció de riscos laborals.
 Identificació i localització de situacions i de condicions de treball que suposin risc.
 Valoració del risc.
 Determinació de les mesures de prevenció i de protecció més adequades segons la normativa aplicable.
 Implementació del pla de prevenció de riscos laborals.
 Valoració del cost econòmic, social i familiar dels accidents laborals.
 Actuació en cas d'accident.
 Procés de notificació i investigació d'accidents.
 Anàlisi del pla de seguretat d'una empresa.
 Identificació dels elements fonamentals del pla de seguretat.
 Determinació de les tasques que li corresponen segons la situació que ocupi dins l'organigrama de l'empresa.

2. Legislació laboral:
 Consulta de la normativa aplicable a supòsits concrets.
 Localització de les fonts corresponents: normes jurídiques, convenis col·lectius del sector, contractes laborals, etc.
 Interpretació de la normativa aplicable: contractació laboral, salaris, temps de treball i descans, etc., en el marc dels convenis col·lectius corresponents.
 Interpretació d'un rebut justificatiu de salaris. Càlcul del salari brut, determinació de les bases de cotització i càlcul de les deduccions.
 Determinació i anàlisi de les causes de suspensió, modificació i extinció del contracte de treball.
 Càlcul dels efectes econòmics per al treballador per causa de suspensió, modificació i extinció del contracte de treball.
 Anàlisi dels conflictes de treball. Reclamacions.
 Determinació de les característiques de la prestació i del subsidi per atur.
 Càlcul bàsic de la prestació i del subsidi d'atur.
 Identificació dels organismes gestors de la Seguretat Social i les finalitats de cadascun.
 Identificació de la representació col·lectiva dels treballadors.
 Determinació de les tasques dels representants. Anàlisi del procediment d'elecció de la representació dels treballadors en el si de l'empresa.
 Estudi del procés de negociació col·lectiva.

3. Orientació laboral:
 Estudi del mercat laboral per detectar les ocupacions més habituals i les emergents dins del sector.
 Anàlisi i avaluació de la pròpia capacitat professional i dels interessos i de

les motivacions personals.

Estudi dels diferents itineraris formatius i professionalitzadors per escollir el més adequat segons els interessos personals i la realitat del sector productiu.

4. Inserció professional:

Utilització de les tècniques de recerca activa de feina.
 Identificació de les fonts d'informació sobre ofertes de treball, tant per a l'accés a la funció pública com per a l'accés a l'ocupació privada.
 Confeció de documents necessaris per respondre a l'oferta.
 Anàlisi de les diferents parts d'un procés de selecció.
 La iniciativa pròpia. L'autocandidatura i l'autoocupació.
 Distinció i valoració de les diferents formes jurídiques d'empresa per seleccionar la més adequada per constituir-se com a treballador autònom o empresari.

e) Actituds

Valoració de la importància de treballar en condicions de seguretat i en ambients saludables amb la finalitat d'evitar problemes que afectin el benestar físic, psíquic i social de tots.

Valoració crítica de les condicions de treball i factors de risc a l'entorn de feina.

Respecte per la salut, el medi ambient i la seguretat laboral.
 Aplicació correcta de les normes de seguretat i de les mesures de prevenció i protecció.

Realitzacions de treballs de qualitat: disciplina en el mètode de treball, correcció i puntualitat en la presentació.

Adaptació a noves situacions derivades dels canvis socials, tecnològics i organitzatius.

Tractament no discriminatori a l'àmbit sociolaboral: determinació de condicions laborals, tipus de contractes de treball, compliment de la normativa, adequació al lloc de treball.....

Valoració de la importància de treballar en equip: col·laboració activa, respecte per les aportacions de la resta de membres de l'equip, aportació de solucions originals i innovadores en situacions laborals conflictives.

Apreciació de la importància de l'autoaprenentatge com a via de progrés i promoció dins de la professió.

Treballar amb autonomia.

Valoració crítica en la interpretació de resultats.

3.3.4 Mòdul professional de formació en centres de treball.

Mòdul professional 9.

Denominació: Formació en centres de treball

a) Durada: 440 hores.

b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació:

Capacitat terminal 1: Definir i organitzar recorreguts i estades en el medi natural així com les seves activitats complementàries, tramitant els mitjans i els recursos necessaris per a la seva realització.

Criteris d'avaluació:

- Establir els itineraris adequats a les característiques i als interessos del grup o del client utilitzant documentació tècnica i turística de la zona i preveure itineraris alternatius.

- Determinar el material necessari, la durada i els períodes del recorregut i les zones de descans i/o avituallament.

- Programar les activitats complementàries que s'han de realitzar durant el desenvolupament de l'activitat.

- Preveure la farmaciola de marxa en funció de l'activitat que s'ha de realitzar.

- Recollir diàriament informació meteorològica de diferents fonts i interpretar-ne les dades, publicant-les al lloc adequat i informant els usuaris i els companys de treball.

- Realitzar, quan l'activitat ho requereixi, els tràmits necessaris per organitzar el transport i el lloc de pernociació.

Capacitat terminal 2: Acompanyar grups o clients per itineraris a peu, baix la supervisió del responsable de l'empresa.

Criteris d'avaluació:

- Rebre el grup/client de forma que se senti motivat per a l'activitat.

- Comprovar que el material personal i col·lectiu propi de l'activitat i el de seguretat es trobi en condicions adequades per al seu ús.

- Explicar als clients els aspectes tècnics sobre la marxa i la forma de distribució del material a la motxilla.

- Aconsellar el client en temes higiènic, com protecció contra la intempèrie, la vestimenta i les necessitats d'alimentació i d'hidratació durant la marxa.

- Marcar el ritme i els descansos durant el desenvolupament de la marxa.

- Detectar signes i símptomes de cansament o de fatiga o de desmotivació en els participants i proposar les accions oportunes per corregir-los.

- Detectar situacions i condicions de l'itinerari que puguin resultar peri-

lloses i proposar, en cas necessari, les accions adequades per a la prevenció d'accidents.

- Establir els dispositius de seguretat, explicar les mesures que s'han de prendre i donar suport psicològic en situacions que impliquin cert risc.
- Informar sobre els aspectes paisatgístics, culturals o altres característiques del lloc, a l'inici, en els descansos i/o durant el desenvolupament de la marxa.
- Fomentar conductes respectuoses amb el medi.
- Organitzar i col·laborar en el muntatge de la zona de pernoctació en travessies.
- Col·laborar en l'aplicació de les primeres cures en cas de lesió o accident.
- Al finalitzar l'activitat, revisar el material, realitzar el manteniment preventiu i emmagatzemar-lo al lloc i en condicions adequades.

Capacitat terminal 3: Acompanyar grups o clients per itineraris en bicicleta baix supervisió del responsable de l'empresa.

Criteris d'avaluació:

- Rebre al grup/client de forma que se senti motivat per a l'activitat.
- Escollir la bicicleta adequada i ajustar-la a les característiques de cada client.
- Aconsellar el client en temes higiènics, com protecció contra la intempèrie, la vestimenta i les necessitats d'alimentació i d'hidratació durant la marxa.
- Explicar i demostrar als clients a l'inici de l'activitat: les característiques i les prestacions de la bicicleta, les normes de circulació en pistes i en carreteres, la posició adequada, la forma de realitzar les maniobres de frenada, de derrapada, de superació d'obstacles, de canvi de marxes i de modificació del desenvolupament de l'activitat.
- Guiar al grup controlant els possibles clients endarrerits i marcar el ritme i els descansos durant el desenvolupament de la marxa.
- Alternar posicions durant el desenvolupament de la marxa, donant consells tècnics a l'usuari i motivant-lo en els moments necessaris.
- Detectar signes i símptomes de cansament o de fatiga o de desmotivació en els participants i proposar les accions oportunes per corregir-los.
- Detectar situacions i condicions de l'itinerari que puguin resultar perilloses i proposar, en cas necessari, les accions adequades per a la prevenció d'accidents.
- Aprofitar els descansos per supervisar l'estat mecànic de les bicicletes, reparant les possibles avaries.
- Informar sobre els aspectes paisatgístics, culturals o altres característiques del lloc en els descansos o durant el desenvolupament de la marxa.
- En situacions que impliquin cert risc, muntar els dispositius de seguretat, explicar les mesures que s'han de prendre i donar suport psicològic.
- Fomentar conductes respectuoses amb el medi.
- Organitzar i col·laborar en el muntatge de la zona de pernoctació en travessies.
- Realitzar la càrrega i descàrrega de les bicicletes, així com el seu emmagatzemament.
- Netejar i realitzar el manteniment de les bicicletes després de cada sessió i reparar avaries simples, si és necessari.

Capacitat terminal 4: Acompanyar grups o clients per itineraris a cavall baix supervisió del responsable de l'empresa i col·laborar en les tasques rutinàries de l'estable.

Criteris d'avaluació:

- Rebre el grup/client de forma que se senti motivat per a la realització de l'activitat.
- Escollir el cavall adequat segons el nivell de l'usuari i preparar i ajustar el material necessari per a cada client.
- Aconsellar el client en temes higiènics, com protecció contra la intempèrie, la vestimenta i les necessitats d'alimentació i d'hidratació durant la marxa.
- Explicar i demostrar als clients a l'inici de l'activitat: les característiques i els costums del cavall, la posició adequada sobre el cavall, la forma d'efectuar la muntada i la desmuntada, la forma de transmetre les ordres al cavall, consells habituals per al bon desenvolupament de la marxa.
- Guiar de primer al grup en el transcurs de la marxa, controlant els possibles endarrerits.
- Alternar posicions durant el desenvolupament de la marxa, donant consells tècnics a l'usuari i donar confiança en els moments necessaris.
- Detectar signes i símptomes de cansament, de fatiga o de desmotivació en els participants i proposar les accions oportunes per corregir-los.
- Detectar situacions i condicions de l'itinerari que puguin resultar perilloses i proposar, en cas necessari, les accions adequades per a la prevenció d'accidents.
- Realitzar el reconeixement de la ferrament i de l'albarda del cavall, aprofitant els descansos.
- Informar sobre els aspectes paisatgístics, culturals o altres característiques del lloc en els descansos o durant el desenvolupament de la marxa.

- Muntar els dispositius de seguretat, explicar les mesures que s'han de prendre i donar suport psicològic en situacions que impliquin cert risc.
- Fomentar conductes respectuoses amb el medi.
- Organitzar i col·laborar en el muntatge de la zona de pernoctació en travessies.
- Col·laborar diàriament en les tasques d'estable, d'alimentació, de neteja del cavall, etc.
- Observar i col·laborar en cures i tractament veterinari dels cavalls, així com en la ferrament.

Capacitat terminal 5: Comportar-se de forma autònoma i responsable amb el grup i l'activitat assignada i integrar-se a l'equip de treball de l'empresa.

Criteris d'avaluació:

- Incorporar-se puntualment al lloc de treball, de forma que es puguin rebre els usuaris i preparar el material i, en cas necessari, la instal·lació.
- Interpretar i executar amb diligència i amb iniciativa les instruccions rebudes, responsabilitzant-se del treball assignat.
- Assumir les normes i els procediments de treball, participant en les activitats complementàries que es desenvolupin o en les que participi l'empresa: conferències, sessions informatives, esdeveniments, etc.
- Respectar les normes internes del centre de treball sobre condicions de seguretat, ús d'instal·lacions i de material, horaris establerts, circulació de persones, etc.
- Mantenir relacions interpersonals fluïdes i correctes amb els membres del centre de treball i els usuaris/clients de l'empresa.
- Canalitzar les demandes i suggerències dels usuaris a les persones adequades.
- Coordinar la seva activitat amb la de la resta de personal de l'empresa, informant de qualsevol canvi, necessitats o contingències.
- Identificar les repercussions del seu treball en l'activitat i en l'assoliment dels objectius de l'organització.
- Fomentar en el grup d'usuaris la participació en les activitats que ofereixi l'empresa.
- Adaptar la imatge personal i el llenguatge al context de l'empresa i a les característiques del grup i de l'activitat que s'ha de desenvolupar.

c) Activitats formativoproductives.

Activitats relacionades amb la programació d'activitats en el medi natural.

Disseny i organització d'itineraris.

Concretar els objectius de l'activitat.

Identificar les fonts d'informació: mapes, guies, informació de la zona, etc.

Determinar els recursos necessaris.

Calcular horaris considerant distàncies, pendents i terrenys.

Elaborar la fitxa de l'itinerari.

Determinar la distribució, l'organització i el control del grup, detallant les instruccions que s'han de transmetre.

Adopció de les mesures necessàries en cas de clients discapacitats.

Participar en l'elaboració de material informatiu.

Col·laboració en les funcions d'administració de l'empresa.

Col·laborar en l'elaboració de documents de l'empresa (factures, albarans, rebuts, permisos, etc.).

Col·laborar en la facturació, els cobraments i els pagaments.

Participar en les tasques d'atenció als clients i en la difusió de l'oferta d'activitats.

Preparació de la ruta i manteniment dels equips i del material de l'empresa.

Col·laborar en el procés d'obertura i de tancament del local.

Recollir diàriament informació meteorològica i interpretar-ne les dades.

Preparar i revisar el material i els recanvis per a la ruta.

Realitzar el manteniment i les reparacions bàsiques dels equips i del material en finalitzar l'activitat.

Col·laborar en les tasques de cures bàsiques del cavall.

Activitats relacionades amb la conducció de grups en el medi natural, amb la capacitat d'expressar-se de forma correcta en les dues llengües oficials de les Illes Balears i en la llengua estrangera anglès.

Conducció o participació en la conducció de grups a peu.

Rebre els participants.

Informar els clients de les característiques de la ruta, l'organització i les condicions (durada i ritme prevists, zones de pas i d'aturada, llocs d'especial interès, flora i fauna de la zona, etc.).

Assessorar l'usuari de les pautes higièniques (protecció, vestimenta, necessitats d'alimentació i d'hidratació, etc.) i de les característiques i de les prestacions del material.

Aplicar les tècniques de progressió a peu amb criteris de seguretat i d'eficàcia.

Dirigir i guiar el grup d'acord al programa establert.

Comentar els aspectes paisatgístics i culturals durant el desenvolupament de la marxa.

Aplicar les cures d'urgència necessàries en cas d'accident.
Informar els clients sobre les normes de protecció d'espais naturals.
Sensibilitzar els usuaris envers els aspectes de conservació del medi.

Conducció o participació en la conducció de grups en bicicleta.
Rebre els participants.

Informar els clients de les característiques de la ruta, de l'organització i de les condicions (durada i ritme prevists, zones de pas i d'aturada, llocs d'especial interès, flora i fauna de la zona, etc.).

Assessorar l'usuari de les pautes higièniques (protecció, vestimenta, necessitats d'alimentació i d'hidratació, etc.) i de les característiques i de les prestacions de les bicicletes.

Seleccionar i adaptar les bicicletes a cada client.
Conduir la bicicleta amb criteris de seguretat i d'eficàcia.
Assessorar el participant en les tècniques de conducció.
Dirigir i guiar el grup d'acord amb el programa establert.
Realitzar reparacions d'urgència de les bicicletes.

Comentar els aspectes paisatgístics i culturals durant el desenvolupament de la marxa.

Aplicar les cures d'urgència necessàries en cas d'accident.
Informar els clients sobre les normes de protecció d'espais naturals.
Sensibilitzar els usuaris envers els aspectes de conservació del medi.

Conducció o participació en la conducció de grups a cavall.
Rebre els participants.

Informar els clients de les característiques de la ruta, de l'organització i de les condicions (durada i ritme prevists, zones de pas i d'aturada, llocs d'especial interès, flora i fauna de la zona, etc.).

Assessorar l'usuari en el tracte i la cura del cavall i en l'execució de les tècniques d'equitació.

Col·laborar en l'assignació dels cavalls a cada participant.
Realitzar les tècniques d'equitació amb criteris de seguretat i d'eficàcia.
Ajudar el client a muntar i desmuntar, si és necessari.
Portar en filera el cavall muntat per un nin inexperit.
Comprovar que els cavalls mantenen la distància adequada.
Dirigir i guiar el grup d'acord amb el programa establert.
Realitzar reparacions d'urgència de les guarnicions, en cas necessari.

Comentar els aspectes paisatgístics i culturals durant el desenvolupament de la marxa.

Aplicar les cures d'urgència necessàries en cas d'accident.
Informar els clients sobre les normes de protecció d'espais naturals.
Sensibilitzar els usuaris envers els aspectes de conservació del medi.

Activitats formatives d'aplicació de criteris de correcte comportament dins de l'empresa.

Identificació de les característiques i de les normes de l'empresa.

Interpretació i execució amb diligència de les instruccions rebudes i del treball assignat.

Comunicació eficaç amb la persona adequada a cada moment.

Compliment amb responsabilitat professional de qualsevol activitat relacionada amb el treball.

3.3.5 Mòdul transversal propi del currículum de les Illes Balears

Mòdul professional 10.

Denominació: Llengua estrangera: anglès

a) Durada: 96 h

b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació:

Capacitat terminal 1: Comprendre el missatge essencial d'intercanvis orals habituals de la vida quotidiana i de l'àmbit professional.

Criteris d'avaluació:

- A partir d'una audició breu en anglès:

Comprendre el sentit general del missatge i identificar les idees principals.

Extreure informació específica del missatge.

Identificar la funció i finalitat del text oral.

Identificar el context situacional.

Capacitat terminal 2: Obtenir informació de missatges escrits relacionats amb la vida quotidiana i l'àmbit professional.

Criteris d'avaluació:

- A partir d'un text en anglès:

Identificar el missatge general i les idees principals del text

Identificar la terminologia del text

Reconèixer els elements gramaticals i estructurals del text

Capacitat terminal 3: Produir missatges orals senzills tant en situacions habituals de comunicació oral com en les específiques del sector.

Criteris d'avaluació:

- A partir d'una conversació simulada utilitzar les principals funcions comunicatives:

establir i mantenir relacions socials utilitzant fórmules de cortesia: demanar i donar informació, parlar d'un mateix, expressar opinions i argumentar, expressar actituds emocionals; recursos per prendre la paraula, mantenir o interrompre conversacions, fer aclariments.

- A partir d'una situació de comunicació suposada: presentació d'una activitat als clients: rutes, itineraris, activitats del dia, equip i material necessari, facilitar informació, donar instruccions, ordres, formular i respondre preguntes, resoldre dubtes i/o incidències.

Capacitat terminal 4: Complimentar textos senzills de caràcter general i/o específic.

Criteris d'avaluació:

- A partir d'instruccions completes en una situació professional simulada: escriure un fax, telegrama o correu electrònic, redactar una carta, elaborar una ruta, un programa d'activitats, normes d'ús de l'equip, un anunci...

- Completar un text, contracte, formulari, factura, rebut, etc., a partir d'unes dades generals.

- Donat un document escrit, oral o visual, elaborar un esquema partint d'informacions globals i/o específiques.

- Resumir el contingut d'un document utilitzant estructures senzilles.

Capacitat terminal 5: Traduir textos senzills relacionats amb l'activitat professional utilitzant les diferents fonts d'informació.

Criteris d'avaluació:

- Traduir textos senzills relacionats amb el sector professional.

- Traduir orientativament catàlegs, guies, tríptics i fulletons bàsics del sector professional.

Capacitat terminal 6: Valorar i aplicar les actituds i comportaments professionals dels països de llengua anglesa en situacions de comunicació.

Criteris d'avaluació:

- Familiaritzar-se amb les característiques pròpies de la conducció d'activitats físicoesportives en el medi ambient dels països de llengua anglesa a través de lectures, audicions o visualitzacions.

- Des de la suposició d'un viatge a un país de llengua anglesa respondre un qüestionari referent a la situació professional concreta.

Capacitat terminal 7: Demostrar una actitud oberta de respecte, curiositat i interès per comunicar-se en la llengua estrangera.

Criteris d'avaluació:

- Observació del professor de les relacions entre els membres del grup, grau d'interès, tolerància, col·laboració i consecució dels objectius.

- Participar activament en l'organització i desenvolupament de les tasques individuals i col·lectives.

c) Fets, conceptes i sistemes conceptuals.

1. Funcions comunicatives

Demanar i donar informació d'un mateix, els objectes, l'entorn, la gent, les situacions.

Descriure objectes, processos i situacions.

Narrar i transmetre esdeveniments presents i passats.

Demanar, expressar opinions i argumentar, expressar acord i desacord, acceptar/rebutjar, donar opinions, fer suggeriments...

Donar instruccions.

Expressar gratitud, aprovació, oferir-se per donar o demanar ajuda.

Recursos per demanar aclariments.

2. Aspectes semàntico-formals

Morfologia i sintaxi fonamentals: expressar les nocions de present, passat, d'obligació i prohibició; imperatiu i verbs modals (can, need, must, should...).

Adjectius: l'expressió de qualitat, nacionalitat, comparació...

Adverbis de manera, quantitat, grau i freqüència.

L'oració simple i composta.

Camps semàntics bàsics relacionats amb l'àmbit professional.

Expressions idiomàtiques d'ús més freqüent en una activitat professional concreta.

3. Llengua i cultura

Llenguatge formal, informal i col·loquial.

Característiques pròpies de la llengua oral i escrita.

4. Tipologia de situacions i de documents de treball

Situacions comunicatives pròpies de la vida quotidiana i de l'activitat professional: simulacions i dramatitzacions.

Textos i documents, orals i escrits amb suports diversificats: notes, cartes, converses telefòniques, fulletons d'informació general i específica, guies turístiques, mapes, projectes, manuals d'instruccions...

5. Terminologia específica de la professió

La meteorologia i el paisatge.

La bicicleta: parts, mecànica....

El cos, salut i primers auxilis.

El cavall: parts, conducció i cures.

Adjectius per descriure el terreny.

Materials a utilitzar.

d) Procediments

Pràctica de la llengua

Comprensió oral:

Percepció auditiva de converses relacionades amb l'àmbit quotidià i professional.

Estratègies per a la comprensió d'un intercanvi oral: demanda de repeticions, aclariments, lletreig, ajuda, definicions...

Comprensió essencial i identificació de les idees principals.

Comprensió selectiva i identificació d'informació concreta i/o rellevant.

Comprensió escrita:

Reconeixement de l'organització d'un text socioprofessional i dels seus elements significatius: estructura de l'oració, temps verbals i nexes.

Reconeixement del contingut global: fil conductor i context situacional.

Identificació d'informació específica i rellevant.

En un supòsit pràctic:

- Lectura d'un mapa o guia turística.

- Comprensió d'un text sobre senderisme, activitats amb cavalls i/o bicicleta.

- Lectura d'un manual de primers auxilis...

Expressió oral:

Producció dirigida o pautada de missatges senzills de l'àmbit quotidià o de l'entorn professional.

Producció lliure o creativa motivada per una situació comunicativa real relacionada amb l'àmbit personal o el sector professional: donar informació personal; expressar opinions, desig, estats d'ànim, i queixes; fer requeriments; donar instruccions i ordres.

En un supòsit pràctic de conducció d'un grup de clients:

- Converses sobre una ruta.

- Converses sobre l'estat del temps, el paisatge...

- Explicació de les normes de seguretat.

- Presentació a un grup d'una activitat.

- Incidències varies...

- Indicacions per seguir una ruta.

- Indicacions per la conducció d'un cavall i/o bicicleta.

Expressió escrita:

Estratègies per a la composició i organització de textos escrits: estructura de la frase i del paràgraf.

Connexió i ordenació de idees i frases amb coherència.

Producció guiada i amb pautes per a determinades situacions personals i/o professionals: cartes o correus electrònics, currículums, diàlegs senzills, descripcions, informes, ...

Manipulació i resum d'un text.

En un supòsit pràctic:

- Resum d'una ruta de viatge.

- Elaboració d'una ruta.

- Elaboració de normes referents a: conducció d'una bicicleta, cura i tractament dels cavalls i del material, protecció del medi ambient...

- Elaboració d'un anunci de l'empresa i de les activitats...

Reflexió sobre la llengua, la comunicació i l'aprenentatge:

Anàlisi contrastiva de la llengua pròpia i de la llengua estrangera.

Inferència de les regles gramaticals de la llengua estrangera a partir d'exemples contextualitzats.

Detecció i reconeixement d'errors i mancances, i recerca de solucions i estratègies per resoldre'ls.

Tècniques de treball

Utilització de fonts impreses, orals i audiovisuals: diccionaris, llibres de consulta, guies de viatge, mapes, internet, i altres fonts d'informació.

Classificació de la informació: localització, selecció i organització de material disponible.

Estratègies per a l'adquisició de vocabulari: memorització, associació i classificació de paraules segons diferents criteris: pel significat, morfologia o pronunciació.

Organització, distribució i presentació del treball i dels recursos en l'àmbit personal i grupal: fitxes, esquemes i apunts de les diferents activitats i tasques.

e) Actituds

Valoració de la comunicació interpersonal.

Actitud receptiva i de desinhibició envers la comunicació.

Hàbit de deixar parlar als altres

Actitud d'escoltar activament

Interès per expressar-se amb exactitud, rigor i correcció.

Capacitat de relacions interpersonals.

Respecte per la pluralitat cultural i valoració de la pròpia identitat

Valoració de les diferents formes de comunicació en la vida quotidiana i en l'àmbit professional.

Respecte per les normes de conducta dins l'àmbit de les relacions socio-professionals.

Respecte per les opinions, sentiments, actituds i maneres d'expressar-se dels altres.

Obertura i curiositat intel·lectuals

Interès per adquirir una perspectiva més amplia de la cultura pròpia amb referència a altres.

Valoració de l'aprenentatge i dels elements diversos que hi incideixen.

Consciència del propi aprenentatge: esforç per corregir les pròpies mancances i errors.

Interès per realitzar les tasques i activitats.

Actitud positiva per adquirir autonomia en l'aprenentatge.

Cooperació i responsabilitat en el treball de grup.

Organització en el treball.

Capacitat de resolució de problemes.

Autonomia en el treball.

Capacitat d'iniciativa.

3.4. Orientacions bàsiques per al procés d'ensenyament-aprenentatge

La metodologia que programi i apliqui el professorat en el marc del projecte curricular del cicle, de la programació didàctica dels mòduls professionals i de la programació d'aula de la seva activitat docent, estarà orientada a promoure en l'alumnat:

- L'adquisició d'una visió global i coordinada dels processos productius als quals està vinculada la competència professional del títol, mitjançant la necessària integració de continguts científics, tecnològics i organitzatius.

- El desenvolupament de la capacitat per aprendre per si mateix, de manera que adquireixi una identitat i maduresa professionals motivadores per a futurs aprenentatges i adaptacions al canvi de les qualificacions.

- La participació en els processos d'ensenyament-aprenentatge, de manera que mitjançant una metodologia activa es desenvolupi la seva capacitat d'autonomia i de responsabilitat personals, de creixent importància en el món professional.

- El desenvolupament de la capacitat per treballar en equip, de manera que s'integri en equips de feina a l'àmbit professional pugui mantenir relacions fluïdes, col·laborant en la consecució dels objectius assignats al grup, respectant el treball dels altres, participant activament en l'organització i el desenvolupament de tasques col·lectives, cooperant en la superació de les dificultats que es presenten amb una actitud tolerant cap a les idees dels companys, i respectant les normes i els mètodes establerts.

La metodologia didàctica s'ha d'adaptar a les peculiaritats col·lectives del grup, així com a les peculiaritats individuals, tenint especial cura de fer les adaptacions oportunes per a l'alumnat que presenti necessitats educatives especials.

S'ha de fomentar que les activitats d'aprenentatge simulin ambients productius reals. Els aprenentatges s'han d'articular, fonamentalment, entorn als procediments que prenen com a referència els processos i els mètodes de producció, als quals remetent les realitzacions i el domini professional expressats en les unitats de competència del perfil corresponent.

3.5. Hores a disposició del centre

Es reserven 96 hores del total que s'imparteixen al centre educatiu amb la finalitat de completar el currículum amb l'adaptació a les necessitats de desenvolupament econòmic, social i de recursos del seu entorn socioproductiu i de les característiques de l'alumnat.

Aquestes hores s'han de distribuir a proposta del departament d'Activitats físiques i esportives.

Les hores de lliure disposició poden quedar distribuïdes entre un o més mòduls professionals dels ja existents, o bé crear un nou mòdul professional.

Quan un departament d'una família professional proposi que es faci un nou mòdul a les hores de lliure disposició, ha d'indicar l'especialitat del professorat que l'ha d'impartir. El centre educatiu ha de comunicar aquesta proposta a l'òrgan competent en matèria de formació professional, per a què aquest autoritzi el nou mòdul, indiqui si l'especialitat és la més convenient i, si n'és el cas, autoritzi la contractació d'experts provinents del món laboral.

En cap cas, les hores a disposició del centre incrementaran la durada de la formació en centres de treball (FCT).

4. Especialitats del professorat que té l'atribució docent en els mòduls professionals d'aquest cicle formatiu

Cos: Professorat d'ensenyament secundari.

Especialitat: Educació física
 Mòdul professional 5: Fonaments biològics, salut i primers auxilis
 Mòdul professional 6: Activitats físiques per a persones discapacitades
 Mòdul professional 7: Dinàmica de grups

Especialitat: Formació i orientació laboral.
 Mòdul professional 4: Administració, gestió i comercialització en la petita empresa
 Mòdul professional 8: Formació i orientació laboral.

Especialitat: Educació física o Formació i orientació laboral.
 Mòdul professional 9: Formació en centres de treball

Especialitat: Anglès
 Mòdul professional 10: Llengua estrangera: Anglès

Especialista (Art. 33.2 LOGSE)
 Mòdul professional 1: Desplaçament, estada i seguretat en el medi terrestre
 Mòdul professional 2: Conducció de grups en bicicleta
 Mòdul professional 3: Conducció de grups a cavall i cures equines bàsiques

4.1 Equivalències de titulacions a efectes de docència
 Per impartir els mòduls professionals corresponents a l'especialitat de: Formació i Orientació Laboral, s'estableix l'equivalència, a efectes de docència, de les titulacions de: Diplomant en Ciències Empresarials, Diplomant en Relacions Laborals, Diplomant en Treball Social, Diplomant en Educació Social, Diplomant en Gestió i Administració Pública amb les de Doctor, Enginyer, Arquitecte o Llicenciat.

5. Accés al batxillerat, convalidacions i correspondències
 5.1. Modalitats del batxillerat a les quals dona accés.
 El títol de tècnic dona accés a qualsevol de les modalitats de batxillerat, i donarà dret a les convalidacions que en el seu cas s'estableixin entre mòduls del cicle formatiu i les assignatures del batxillerat. (Article 25 del Reial decret 362/2004, de 5 de març).

5.2. Mòduls professionals que poden ser convalidats amb la formació professional ocupacional
 Mòdul professional 1: Desplaçament, estada i seguretat en el medi terrestre
 Mòdul professional 2: Conducció de grups en bicicleta
 Mòdul professional 3: Conducció de grups a cavall i cures equines bàsiques
 Mòdul professional 4: Administració, gestió i comercialització en la petita empresa
 Mòdul professional 6: Activitats físiques per a persones discapacitades

5.3. Mòduls professionals que es poden correspondre amb la pràctica laboral
 Mòdul professional 1: Desplaçament, estada i seguretat en el medi terrestre
 Mòdul professional 2: Conducció de grups en bicicleta
 Mòdul professional 3: Conducció de grups a cavall i cures equines bàsiques
 Mòdul professional 6: Activitats físiques per a persones discapacitades
 Mòdul professional 8: Formació i orientació laboral.
 Mòdul professional 9: Formació en centres de treball

6. Distribució horària setmanal
 Família professional: Activitats físiques i esportives
 Grau: Mitjà.
 Duració: 1.400 hores.
 Títol: Tècnic en conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural

Mòdul professional 1: Desplaçament, estada i seguretat en el medi terrestre
 Hores setmanals al centre educatiu: 7 hores
 Hores anuals al centre educatiu: 224 hores

Mòdul professional 2: Conducció de grups en bicicleta
 Hores setmanals al centre educatiu: 4 hores
 Hores anuals al centre educatiu: 128 hores

Mòdul professional 3: Conducció de grups a cavall i cures equines bàsiques
 Hores setmanals al centre educatiu: 4 hores
 Hores anuals al centre educatiu: 128 hores

Mòdul professional 4: Administració, gestió i comercialització en la petita empresa
 Hores setmanals al centre educatiu: 2 hores
 Hores anuals al centre educatiu: 64 hores

Mòdul professional 5: Fonaments biològics, salut i primers auxilis
 Hores setmanals al centre educatiu: 2 hores

Hores anuals al centre educatiu: 64 hores

Mòdul professional 6: Activitats físiques per a persones discapacitades
 Hores setmanals al centre educatiu: 1 hores
 Hores anuals al centre educatiu: 32 hores

Mòdul professional 7: Dinàmica de grups
 Hores setmanals al centre educatiu: 2 hores
 Hores anuals al centre educatiu: 64 hores

Mòdul professional 8: Formació i orientació laboral.
 Hores setmanals al centre educatiu: 2 hores
 Hores anuals al centre educatiu: 64 hores

Mòdul professional 9: Formació en centres de treball
 Hores anuals: 440 hores

Mòdul professional 10: Llengua estrangera: Anglès
 Hores setmanals al centre educatiu: 3 hores
 Hores anuals al centre educatiu: 96 hores

Hores de lliure disposició
 Hores setmanals al centre educatiu: 3 hores
 Hores anuals al centre educatiu: 96 hores

7. Mòduls professionals que es poden desdoblar de conformitat amb la normativa

Quan el nombre d'alumnes sigui superior a 20 es pot demanar a l'òrgan competent en matèria de formació professional, l'autorització per desdoblar els mòduls professionals següents:

Mòdul professional 1: Desplaçament, estada i seguretat en el medi terrestre

Mòdul professional 2: Conducció de grups en bicicleta
 Mòdul professional 3: Conducció de grups a cavall i cures equines bàsiques

8. Requisits d'espais formatius, d'instal·lacions i d'equipaments
 8.1. Espais formatius (RD 777/1998, de 30 d'abril)
 Espai formatiu: Aula polivalent
 Superfície: 60 m2 per a 30 alumnes.
 Superfície: 40 m2 per a 20 alumnes.

Espai formatiu: Taller de bicicletes
 Superfície: 90 m2 per a 30 alumnes.
 Superfície: 60 m2 per a 20 alumnes.

Espai formatiu: Gimnàs
 Superfície: 90 m2 per a 30 alumnes.
 Superfície: 90 m2 per a 20 alumnes.

Espai formatiu: Quadres (espai singular, no necessàriament ubicat al centre educatiu)
 Superfície: 150 m2 per a 30 alumnes.
 Superfície: 150 m2 per a 20 alumnes.

Espai formatiu: Baixa i mitjana muntanya.

8.2. Instal·lacions i equipaments

L'òrgan competent en matèria de formació professional ha de proporcionar les orientacions sobre les instal·lacions i els equipaments necessaris per implantar el cicle formatiu corresponent a aquest títol professional.

— 0 —

Num. 12641

Decret 64/2004, de 2 de juliol, pel qual s'estableixen mesures retributives per al personal de la Inspecció Educativa.

La llei 9/1997, de 22 de desembre, de diverses mesures tributàries i administratives, en l'article 11.2, establí que el personal funcionari docent que, en virtut dels acords de la Comissió Mixta de transferències, passava a prestar serveis en l'Administració d'aquesta comunitat autònoma, mantindria el règim jurídic i econòmic, com també les condicions de treball establertes en l'Administració d'origen fins que, per l'òrgan competent de la comunitat autònoma, s'elaboràs i s'aprovàs una normativa específica per tal d'adequar-la a les peculiaritats d'aquest personal, d'acord amb el que estableix l'article 2.4. de la Llei 2/1989, de 22 de febrer, de la funció pública de la comunitat autònoma. Els aspectes jurídics i econòmics es produïrien, en tot cas, només a partir de les dates de publicació de la normativa específica abans citada.

El decret 88/1998, de 16 d'octubre, pel qual s'aproven mesures retributives de caràcter transitori per a personal docent no universitari al servei de la comunitat autònoma, establí que el personal docent transferit percebria, al llarg del període 1998-2002, unes retribucions en concepte de bestreta a compte amb la finalitat de no perjudicar les expectatives jurídicoeconòmiques del personal transferit.

El decret 118/2000, de 28 de juliol, pel qual s'adopten mesures retributives de caràcter transitori per al personal de la Inspecció Educativa, va establir, amb l'objecte de no perjudicar les expectatives econòmiques del personal al seu servei, la percepció d'un increment econòmic de les retribucions mensuals de 43.430 pessetes (261,02 euros) per al personal docent en exercici de funcions